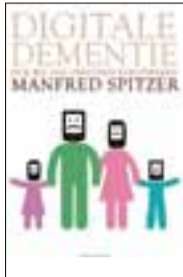

BOEKENKRANT

MANFRED SPITZER
DIGITALE DEMENTIE

PAG 23 >>>

JAN CLEIJNE
DE HELDEN VAN DE TOUR

PAG 27 >>>

ADVERTENTIE

DE BESTE BRON VOOR BOEKENNIEUWS

Bezoek onze vernieuwde website met dagelijks actueel boekennieuws!

WWW.BOEKENKRANT.COM

DE BESTE BRON VOOR BOEKENNIEUWS • JAARGANG 7 • NUMMER 7 • JULI 2013 • WWW.BOEKENKRANT.COM

Literair testament

De laatste paar jaar zijn enkele generaties schrijvers behoorlijk uitgedund. Hun uitgeefhuizen publiceerden vervolgens een opmerkelijke stroom postuum uitgegeven boeken, de literaire testaments van deze auteurs. Wordt er goed voor de literaire nalatenschap van de overleden schrijvers gezorgd?

VERDER OP PAGINA 5 >>>

PAUL BAETEN
GRONDA STRAUS PARK

PAG 3

SYLVIA HUBERS
NIET OVER HET SPAARNE!

PAG 8

ALESSANDRO PIPERNO
DE ONAFSCHEIDLIJKEN

PAG 9

CLARA USÓN
ANA MLADIC

PAG 11

Game of Thrones

Spoiler-alert: wie seizoen 3 van *Game of Thrones* nog niet gezien heeft of *Een storm van zwaarden* nog niet uit heeft, kan beter niet naar pagina 13 gaan...

PAG 13 >>>

MET ONDER MEER:

DATO TURASHVILI

Weg uit de USSR

>>> PAG 9

DAVID BALDACCI

Die zomer

>>> PAG 13

BARBARA M. VEENMAN

Raaf

>>> PAG 19

VICTOR KLEMPERER

Dagboeken 1933-1945

>>> PAG 25

Verder in dit nummer:

Literatuur

pagina 3

Poëzie

pagina 8

Internationale literatuur

pagina 9

Spanning

pagina 13

Jeugd

pagina 19

ADVERTENTIES

Doe mee met de
BOEKENKRANT LEESCLUB!

kijk op pagina 29

Jojo Moyes

HET GROTE BOEK OVER
FAMILIES

www.middernachtpers.nl

ZOMERLEZEN

Lezen tijdens de zomervakantie: we associëren het graag met luchtige boeken. De meeste mensen lezen hun boeken ter vermaak en ontspanning in, dan wel ontsnapping aan hun dagelijks leven. Wie leest er nu zware literaire kost op het strand of de camping? Toch kan een goed boek juist in zo'n vakantieperiode een heel goed idee zijn. Normaal gesproken leveren baan, partner, gezin, familie en vrienden en verplichtingen genoeg hectiek op om dikke, "moeilijke" boeken links te laten liggen. Maar juist als u hele dagen niets te doen hebt en een indrukwekkend uitzicht hebt op zee, een berglandschap of een dikke Duitser in de tent tegenover u – juist dan heeft u daar de tijd en rust voor. Neem bijvoorbeeld het sensuele, epische *Straus Park* van het Vlaamse talent Paul Baeten Gronda. Of het indringende *Ana Mladic* van Clara Uson. Of *Handel in veren*, de laatste voltooide roman van Rascha Peper. Of het weemoedige *Onbewaakt ogenblik* van Bernlef. Er is deze vakantie geen excuus om niet minstens één of twee boeken te lezen. In deze editie helpen we u graag op weg.

Roel Weerheijm
hoofdredacteur

Heeft u opmerkelijke feiten of bijzondere wetenswaardigheden rondom boeken te melden? Wilde u altijd al een boze brief schrijven, maar wist u niet aan wie? Losse delen plaatst niet alles, maar ontvangt wel graag uw post.

redactie@boekenkrant.com

TE KOOP: DE SCHOENEN VAN ARNON GRUNBERG

Op zijn website biedt Arnon Grunberg zijn schoenen te koop aan: "worn by the author around the world during sweaty performances of every kind imaginable. Be in Arnon Grunberg's shoes for only: \$ 499 (includes foot massage and certificate)". Of Grunberg dit doet om zijn dubbele woonlasten te dekken – de auteur verblijft tijdelijk bij zijn moeder voor inspiratie voor een nieuwe roman – is niet duidelijk.

KINDERLIJK SPANNENDE PRIJZEN

In de Nederlandse Kinderjury stemmen kinderen op hun favoriete boek. Manon Sikkel, Tosca Menten en Geronimo Stilton wonnen de Prijzen van de Nederlandse Kinderjury 2013. Sikkel schreef met *Voor wie doe jij een moord?* een spannend boek voor tieners met een onverwacht einde, Menten schreef voor de leeftijd 6-9 *De wraak van Lorre* en ook Stiltons *Fantasia VII* is een spannend boek met heel veel fantasie en zelfs met geuren.

DE SCHRIJFMACHINE MIJMERT GEKKENPRAAT...

W.F. Hermans was groot liefhebber van katten en typemachines. Liefst 160 typemachines liet hij achter. Museum Scription stelde ze tentoon, maar sloot onlangs de deuren. Een wedstrijd onder musea en instellingen moest een nieuwe eigenaar opleveren. Twee beeldend kunstenaars, een Belgische boekhandel en de gemeente Groningen zijn nog in de race.

LIJKENPIKKERS!

Het laatste boek van de Britse auteur Iain Banks, *Quarry*, wordt voor een prikkie verkocht via Amazon. De auteur overleed vorige week. In tegenstelling tot Nederland heeft Engeland geen wet op de vaste boekenprijs. *Quarry*, dat volgens velen een literair meesterwerk is, kost £ 19 in de boekwinkel en amper £ 4 op Amazon. Het boek wordt met die te lage prijs te schande gemaakt.

SCARLETT JOHANSSON IN TWÉÉVOUD!?

Actrice Scarlett Johansson klaagt schrijver Gregoire Delacourt aan. In zijn boek *La première chose qu'on regarde* figureert een vrouw die erg op Johansson lijkt. De hoofdpersoon denkt heel lang met de actrice van doen te hebben, tot hij erachter komt dat het een dubbelganger betreft. Johansson wil een schadevergoeding omdat Delacourt haar persoonlijke rechten zou hebben geschonden.

HET KORTE VERHAAL VAN KORTVERHAAL

In 2010 verscheen de eerste editie van literair tijdschrift *KortVerhaal*, dat *Tweede Ronde* (*1980) opvolgde. Het was het belangrijkste tijdschrift voor Nederlandstalige korte verhalen. Manon Uphoff en Arnon Grunberg debuteerden in *Tweede Ronde* en ook *KortVerhaal* was geliefd onder literatuurlezers. Door de Rücksichtslose bezuiniging op kunst en cultuur legt ook dit literaire juweeltje het loodje.

KALE KOP IN DE WIND?

De Nico Scheepmaker Beker 2013 is voor Wilfried de Jong. De interviewer, columnist en journalist kreeg de prijs voor het beste sportboek van 2012. Met zijn verhalenbundel *Kop in de wind* breekt De Jong volgens de jury als schrijver uit zijn journalistieke harnas. 'Loskomend van een journalistieke blik en vrijwel geheel vertrouwend op zijn verbeeldingskracht komt De Jong tot zeer originele verhalen.'

BOEKENKRANT TIP 3

2013, week 26

1 Paul Baeten Gronda, Straus Park
Een sterke, mondiale roman van een van Vlaanderens grootste literaire talenten. Baeten Gronda schreef een familieroman en een generatieroman.

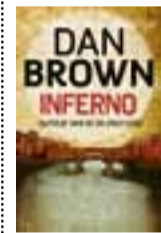
2 Clara Uson, Ana Mladic
Reconstructie van de laatste maanden uit het leven van Mladic' dochter, die een eind aan haar leven maakte nadat ze achter de waarheid komt.

3 Victor Klemperer, Dagboek 1933-1945
Beklemmende observaties van de jodenvervolgung in nazi-Duitsland. Tot in detail houdt de joodse Klemperer bij hoe het antisemitisme escaleert.

NEDERLAND TOP 3

2013, week 26

1 Dan Brown, Inferno
Tien jaar na Da Vinci Code duikt de held Robert Langdon af in de hel van Dante.

2 Khaled Hosseini, En uit de bergen kwam de echo
Als de driejarige Pari aan een rijk echtpaar wordt verkocht, zet dat voor haar en haar broer een scala aan gebeurtenissen in gang.

3 Bert Wagendorp, Ventoux
Een jonge dichter verongelukt op de Mont Ventoux. Dertig jaar later gaan vijf vrienden terug. Wat is er destijds eigenlijk gebeurd?

De Boekenkrant geeft een overzicht van de 3 meest verkochte boeken in de eerste week van de maand van uitgave van de krant.
Bron: Stichting CPNB. De Stichting CPNB stelt De Bestseller 60 samen op basis van door de Stichting Marktonderzoek Boekenvak / GfK Benelux Marketing Services verzamelde verkoopgegevens van meer dan 900 Nederlandse boekwinkels.

VLAANDEREN TOP 3

2013, week 26

1 Pieter Aspe, Het laatste bevel
Tijdens een cruise op de Middellandse Zee worden Van In, Martens en Versavel geconfronteerd met de verdwijning van Bart Vernieuwe.

2 De belevenissen van Jommeke 264: De wens van Amma-Moai
Alles Pasen wat de klok slaat! Wat begint met een zoektocht naar chocolade paaseieren, eindigt met een reis naar het Paaseiland.

3 Vertongen & Co. De fileclown
Wanneer Mark zich als clown aanbiedt voor evenementen en feestjes, komt hij terecht in een monsterfile...

Voor meer boekentips:
www.boekenkrant.com

STRIP

INTERVIEW

De culturele Amerikanen

Paul Baeten Gronda werd bekend met *Nemen wij dan samen afscheid van de liefde*, bleek geen eendagsvlieg na *Kentucky, mijn land* en vestigde definitief zijn naam met *Onder vrienden*. Nu verschijnt een heel ander soort roman: *Straus Park*.

'Ik lees veel Amerikaanse literatuur. Daar voel ik me in thuis. Mijn generatie is een generatie van culturele Amerikanen. We groeiden op met hun tv, hun popiconen, hun idealen en hun sportschoenen. Het is juist vreemd om dan wél een onderscheid te maken.'

Wat trekt je in die Amerikaanse maatschappij aan?

'Het is groter, en daarmee dynamischer. Het bestaat uit meer extremen. Dat leidt natuurlijk tot uitwassen en tot idiote situaties. Maar ondanks, of juist dankzij dat gegeven vind ik het veel inspirerender dan wat er hier in Europa gebeurt.'

Inspireert het je?

'Inspiratie, voor mijn boeken? Ik weet niet waar die vandaan komt. Er komt gewoon een idee en dan ga ik aan de slag. Maar ja, er zijn natuurlijk Amerikaanse schrijvers die laten zien wat je mogelijkheden als schrijver zijn. Richard Yates bijvoorbeeld, omwille van de geëngageerde afstand waarmee hij de maatschappij

Ik heb genoeg van het ironische gezeur waar die romans vol mee staan.

beschrijft. Hij gebruikt de persoonlijke problemen van zijn protagonist. Adam Haslett schreef met *Union Atlantic* een zeer persoonlijk boek met krachtige verhalen én grootse ambities. Wells Towers korte verhalen laten je het Amerika van nu voelen en ervaren zonder expliciet te worden. Zo kan ik nog doorgaan.'

Straus Park is zo'n grootse, Amerikaanse

© KOEN BROOS

PAUL BAETEN GRONDA © KOEN BROOS

roman. *Bevrijden die brede gebaren je als auteur?*

'Zeker. Mijn personages worden er rijker van en ik durf zelf stukken verder te gaan. Ik kan niet goed uitleggen waarom, maar het lukt me niet om mijn verhalen dicht bij mezelf te schrijven. Dat prikkelt me niet meer.'

Straus Park verschilt sterk van de gemiddelde Belgische of Nederlandse roman.

'Wat de andere schrijvers daar doen, daar zal ik me hopelijk nooit iets van aantrekken.'

Waarom niet?

'Ze schrijven toch veelal hetzelfde boekje, vooral in Amsterdam. In België gebeurt dat iets minder, schrijvers kunnen daar wat wilder en naïever blijven.'

Je ziet Amsterdam kennelijk als een literaire beperkte stad?

'Ik heb de indruk dat in Amsterdam taboes bestaan, over wat je niet moet doen in een literaire roman. Een overdriven zelfbewustzijn dat naar mijn idee de ware creativiteit begrenst: het gaat om het kleine verhaal, je moet niet teveel riskeren, ook niet in de taal of schrijfstijl.'

Dat benauwt.'

Maar dat kan elders ook zo zijn...

'In Berlijn, New York of San Fransisco zullen ook dergelijke ideeën bestaan. En wanneer je van een "generatie" of van een "golf" kunt spreken, vind ik het gevaarlijk worden. Ik bescherm mezelf door me mentaal en fysiek af te zonderen – ik woon permanent in het buitenland.'

Dat is een ferm besluit. Wat deed je naar het buitenland vertrekken?

'Behalve de liefde? Ik vind het belangrijk dat er zo weinig mogelijk filters staan tussen hetgeen ik wil schrijven, en hetgeen ik uiteindelijk schrijf. Daar kan ik me beter op mijn boeken richten.'

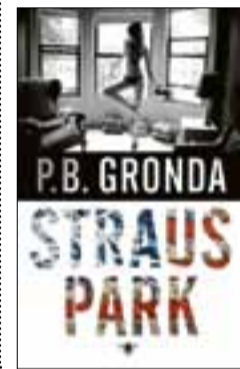
Je vestigt je daarmee wel als een nogal geïsoleerde schrijver.

'Het is me er niet om te doen om me af te zetten, ik schrijf gewoon wat in me opkomt, maar het kleine verhaal, en dat ironische gezeur waar die romans mee vol staan, daar heb ik genoeg van. Het is gemakkelijk geworden.'

Gemakkelijk?

'We durven geen grote verhalen, geen grote romans meer te schrijven. Dat vergt veel meer moed dan zo'n klein, vervreemdend, geïroniseerd verhaal, omdat het klassiek is. Schrijf je eenmaal een grootse roman en is dat boek echt

goed, dan heb je een meesterwerk gemaakt. En dat blijft mijn grootste doel.'

PAUL BAETEN GRONDA,
STRAUS PARK,
UITGEVERIJ
DE BEZIGE BIJ,
ISBN 978 90 854 2461 1
(€ 19,99)

COLUMN

Echo's uit de bergen?

Khaled Hosseini heeft het weer gedaan. Niet alleen in Nederland is er veel interesse voor zijn nieuwste werk, *En uit de bergen kwam de echo*, ook een andere uithoek van de wereld, Dubai, is compleet in de ban van het boek.

Soms zijn er tijden waarop de literaire wereld bestaat uit ogenschijnlijk volstrekt onoverbrugbare taalgebieden. Maar als er weer zo'n internationale bestseller ten tonele verschijnt, dan leven we toch wel weer op een hele kleine planeet.

Hosseini vertelt over de scheiding van broer en zus vanwege armoede, een verhaal dat plaatsvindt in zijn vaderland Afghanistan. Er is niet veel inlevingsvermogen voor nodig om je volledig te storten in de oneerlijke, onrechtvaardige realiteit die hij schetst. Maar sinds ik hier woon zou ik dit soort verhalen toch anders moeten lezen en met mij alle Westerse *expats* in Dubai. Niet dat Afghanistan en Dubai vergelijkbaar zijn, maar doordat er hier een stuk meer Afghanen zijn. Ze behoren tot de onderklasse, arbeiders die het zware werk doen, omdat ze hier meer kunnen verdienen dan in Afghanistan. Al kun je dat in Dubai zo vergeten, Hosseini's verhaal is er een van velen, hier zijn allemaal mensen met nare verhalen.

Om te overleven moet je hier de arbeiders ook wel een beetje ontmenselijken, je moet verharderen. De wereld is nu eenmaal niet eerlijk, je kunt niet alles goedmaken. Schappelijk met mensen omgaan en ze *fair* behan-

den vereist dat je dat toch echt in je oren knoopt. Dat betekent dat je het ene moment een Afghaan flink staat toe te spreken omdat hij het zwembad niet goed schoonmaakt, terwijl je het volgende moment in dat zwembad ligt te dobberen op een luchtbed, lezend over de trieste levens die velen te lijden hebben ergens

anders in de wereld. Het lijkt allemaal heel ver weg, het heeft niets te maken met de mensen die je hier ontmoet. Distantiëring bereikt nieuwe hoogtes. Een paar honderd of een paar duizend kilometers, het maakt niet alleen niets uit, het wordt hooguit 'makkelijker'. Hier kom je dan misschien voor de luxe, in Nederland heb je de luxe dat het meer een ver van je bed show is. Daarom leven we hier in een bubbel: in ons kleine paradijsje heeft iedereen het iets beter dan waar ze vandaan komen, al is het relatief ten aanzien van het land waar je vandaan komt. De rest van de wereld bestaat niet behalve in boeken.

SHARON HAGENBEEK

ADVERTENTIE

NEEM NU EEN ABONNEMENT EN ONTVANG DE BOEKENKRANT THUIS! 12 NUMMERS VOOR € 30

Ja, ik wil een abonnement op de Boekenkrant – 12 nummers voor € 30,- inclusief bezorgkosten

Naam : Man/Vrouw
Straat :
Postcode : Plaats :
Land :
e-mail :
Handtekening :

BOEKENKRANT

Stuur deze bon naar: Boekenkrant Visschersplein 160 k22 3511 LX Utrecht Nederland

RECENSIE

Net als het echte leven

Haar debuut *Alles is altijd fictie* werd jubelend ontvangen door invloedrijk literair Nederland en genomineerd voor de Academica Debutantenprijs. Daphne Huisden was nog maar 22 jaar. Dat schept verwachtingen. Het schrijven van

een opvolger was dan ook geen eenvoudige opgave.

Door Dennis Smits

'Er zijn vele momenten geweest waarop ik tijdens het schrijven

van dit boek mijn laptop uit het raam heb willen gooien,' schrijft Huisden in het woord van dank. De getormenteerde, ploeterende schrijfster, dat zien we graag. Ze worstelde en kwam boven, al is ze met 16 (hoofd)personages misschien wat te ambitieus.

Voor het gemak begint *Dit blijft tussen ons* met een lijst van personages en een plattegrond. De zestien personages zijn namelijk elkaars burens op een gesloten pleintje, naar goed Nederlands gebruik voorzien van drie gesubsidieerde, fantasieloze plantenbakken. Dat de bewoners van het Plein van Weltevreden niet allemaal even tevreden zijn, zal niet als een verrassing komen. Ze zullen naast je wonen. Hoe verschillend ze ook zijn, de overeenkomst tussen de personages

is snel gevonden; helemaal normaal zijn ze allemaal niet. In al haar ambitie heeft Daphne Huisden een kleine afgesloten maatschappij gecreëerd, waarin de ene bewoner nog onvoorspelbaarder is dan de ander. Dat maakt *Dit blijft tussen ons*

"Gedeelde Eenzaamheid is Goed Gezelschap"

rusteloos. De plattegrond aan het begin blijkt de eerste helft van het boek niet alleen een leuke gimmick te zijn, de kaart biedt overzicht van het wel en wee van het plein en haar bewoners.

De roman dreigt weg te zakken in (dat moet gezegd) zeer amusante dialogen tussen de pleinbewoners in de woning annex kroeg De Windhoek van de grijs bebaarde Gizmo, maar Huisden trekt de boel recht door met een daadwerkelijke aanleiding op de proppen te komen voor het geroddel en geruzie in de buurtgemeenschap. Het blijven stuk voor stuk mafkezen, maar ze hebben met een handgemeen tussen de broers Leander en Manuel ineens iets gezamenlijks om over te mekkeren. Die situatie brengt het boek in rustiger vaarwater, paradoxaal genoeg

net op het moment dat de gemoederen het hoogst oplopen. Voorzichtig worden de personages uit het eendimensionale gelicht. Let wel; voorzichtig. Het even overtuigend voor het voetlicht brengen van zoveel personages blijkt een onmogelijke opgave. Je kunt ook zeggen dat de échte hoofdpersonen zich meer en meer onderscheiden van de rest. Als eerste is er de invalide, mislukkende schrijver Samuel Cohen, die de pleinbewoners tegen elkaar opzet, in dienst van zijn nog te schrijven roman. En er is de jongste bewoner Oscar, een eenzame schooljongen die er het beste van probeert te maken tussen zijn mallotige oudere vrienden. Het zijn Oscar en Samuel die *Dit blijft tussen ons* uiteindelijk zijn gezicht geven.

Die plotselinge structuur maakt ruimte voor het onderliggende idee: de eenzame bewoners die geforceerd op zoek zijn naar verbondenheid met en bij elkaar. Of zoals hospita Alma van haar moeder heeft leren borduren: *Gedeelde Eenzaamheid is Goed Gezelschap*. Tijdens een van zijn spaarzame bezoeken aan De Windhoek fluistert de doorgedraaide cipier Simon Oscar toe:

'Er zijn geen losse onderdelen, geen toevalligheden, geen "incidenten", niet als je écht luistert en ziet, zoals ik. Alles maakt onderdeel uit van één machine, Kind van de Kapper, één Systeem; de

tiran, de democraat, het slachtoffer, de dader, de bewaker, de schuldige, de haatdragende, de gek; allemaal kleine partijtjes van dezelfde geordende Chaos.' In twee zinnen is dat eigenlijk precies waar *Dit blijft onder ons* over gaat. Alle

Alle bewoners van het plein zijn kleine partijtjes in een geordende chaos.

zestien bewoners van het Plein van Weltevreden zijn kleine partijtjes in een geordende chaos, die elkaar beroddelen, beschimpen, manipuleren en bedriegen, maar uiteindelijk ieder jaar weer zo goed en zo kwaad als het gaat gezamenlijk hun

verjaardag vieren. Zo heeft de meest krankzinnige van het stel het zomaar bij het rechte eind. Een roman is soms net het echte leven.

DAPHNE HUISDEN, DIT BLIJFT TUSSEN ONS, PROMETHEUS, ISBN 978 90 446 1779 5 (€ 19,95)

COLUMN

Wie dit leest is interessant

Af en toe duiken er in de krant van die wetenschappelijke onderzoekjes op die bewijzen dat mensen die lezen interessanter zijn dan mensen die niet lezen. Ik lees die onderzoekjes graag. Als ik kapitaalkrachtig zou zijn, zou ik dit slag onderzoekers sponsoren tot aan mijn dood, en misschien nog wel daarna. Het kan me niet schelen of de onderzoeksmethodes die deze wetenschappers hanteren steek houden of niet. Een mens gelooft, of hij gelooft niet. En voor het geloof, dat is bekend, moet je wat over hebben. Soms, zeker tijdens deze zomerse maanden waarin ik de boeken door een klimatologisch gestuurde, toenemende verslaving amper kan wegleggen, knip ik alle artikels over het belang van de literatuur uit, en plak ze ergens in huis; kwestie van ook de man geregeld met de neus op mijn interessante feiten te drukken.

Er zijn momenten waarop het toilet behangen is met ogenschijnlijke faits divers van voorgaand alloo. Vooral de achterste muur, ter hoogte van 's mans blikveld als die in de pot mikt, kent op dit moment koppen die er niet om liegen. 'Lezen maakt intelligent', 'Lezers

zijn betere minnaars', 'Vrij nooit in een huis zonder boeken', 'Waarom lezers interessanter mensen zijn' en 'Kunst, de brandstof van elk beschaving'. Die laatste vergt al om wat meer reflectie, en daarom heb ik hem ook boven de wasbak gehangen. Kort en bondig

komt de stelling van dat artikel hierop neer: een beschaving kan niet draaien op economische productie, maar heeft juist literatuur, muziek, film en andere hoogst persoonlijke uitingen nodig, om in beweging te blijven. Zo is dat. Dat spreekt. Over mijn verslaving, die tijdens de zomer de neiging tot pieken vertoont, maak ik me

weinig zorgen. Haat, liefde, vreugde, verdriet, verveling, jaloezie, angst, twijfel, wraak, pijn... zullen me vullen met de warmte die ik nodig heb. En behalve die zekerheid heb ik er nog een andere. Ook voor de omgeving heb ik het adequaatste antidotum ontdekt. Het wondermiddel werd me door een ander onderzoek aangereikt. 'Voorlezen is sexy. Voor volwassenen en voor kinderen.'

MARGOT VERSTRAETEN

FOTO: TOM VAN NUFFEL

ADVERTENTIE

'Intrigerende, intense debuutroman over een gevaarlijke eerste liefde.' LINDA.

Shira Keller

M. IS GENOMINEERD VOOR DE ACADEMICA LITERATUURPRIJS 2013

Vindt u ook dat Shira Keller deze prijs verdient? Breng dan uw stem uit! Op shirakeller.nl vindt u een link naar het stemformulier.

ZWANENZANG

Is er koffie na de dood?

De laatste paar jaar zijn enkele generaties schrijvers behoorlijk uitgedund. Tel ik vanaf precies drie jaar geleden op, dan vallen me binnen een halve minuut negen prominente namen binnen: J. Bernlef, Hella Haasse, Rutger Kopland, Gerrit Komrij, Herman Franke,

Harry Mulisch, Ivo Michiels, Rascha Peper en Doeschka Meijsing.

Door Roel Weerheijm

Nu zijn sterfgevallen op zichzelf geen bijzonderheid. Wat me echter rond veel recent overleden schrijvers opvalt is de postume publicatie van hun laatste, soms onvoltooide werk. Recent verscheen *Handel in veren* van Rascha Peper, voorlopig de laatste in een opmerkelijke stroom postume boeken die dik een jaar geleden begon: Haasse, Mulisch, Bernlef, Meijsing, Komrij en Franke gingen Peper voor. Die postuum verschenen laatste werken kunnen soms een legendarische reputatie krijgen, al is het maar omdat de schrijver zijn lezers, over zijn dood heen, nog op nieuw werk kan trakteren. Daarnaast vervullen die boeken bij uitstek een testamentaire rol. Maar: zijn al die postume verschijningen wel opgewassen tegen de hoge verwachtingen die ermee gepaard gaan?

De tijd zelf van Harry Mulisch bewijst dat het een bittere pil kan zijn, zo'n postuum boek.

Mulisch publiceerde zijn laatste roman *Siegfried* in 2001, dik negen jaar voor zijn dood en wat mij betreft één van zijn meest indrukwekkende literaire prestaties. Weliswaar schreef hij daarna

door, maar bij zijn overlijden liet hij uiteindelijk literaire schetsen van slechts 25 pagina's na. Die zijn met een analyse van dezelfde lengte verschenen onder de titel *De tijd zelf*. Een aanzet, meer niet, die moest worden toegelicht om te bedenken wat

de schets zou kunnen zijn geworden. Was dit wel Mulisch' bedoeling? Wilde hij dit zoekende beginnetje van de opvolger van *Siegfried* zelf wel wereldkundig maken? Die laatste roman is de meest persoonlijke en de meest intense literaire uitwerking van Mulisch' thema's: Rudolf Herter, een personage dat erg op Mulisch zelf lijkt (de ironie en zelfspot zijn niet te ontkennen) komt achter een bijzonder verhaal van twee Oostenrijkers: zij waren tijdens de oorlog bedienden bij Hitler. Hitler en Eva Braun kregen een zontje, Siegfried, die tegen het eind van de oorlog echter moest sterven. *Siegfried* is Mulisch' ultieme, zwarte Hitler-roman, het gaat over 'het absolute niets'. Het boek eindigt nota bene met

de zin 'Daarna niets meer.' – een voorha-mer als de laatste zin van een duidelijk literair eindpunt, waarna inderdaad (bij leven) niets meer verscheen. Had Mulisch werkelijk nog iets willen publiceren na *Siegfried*, dan was dat allicht al gebeurd voor zijn dood.

Ook de laatste van Gerrit Komrij, *Boemerang en andere gedichten*, valt tegen. Het is een poëziebundel in wording, duidelijk nog niet klaar toen Komrij overleed. Komrijs oeuvre vertoont niet zo'n duidelijke, dwingende ontwikkeling zoals het oeuvre van Mulisch – volgens de analyse van Jeroen Vullings, oktober 2010 in *Vrij Nederland*. Komrijs oeuvre had geen duidelijk eindpunt. *Boemerang en andere gedichten* had 'gewoon' een nieuwe bundeling poëzie moeten worden. Maar de schetsen en teksten hadden behoefte aan nog minstens één redactieronde. In veel van de gedichten duiken zinnen en metaforen op die Komrij bij collega-dichters terecht belachelijk zou hebben gemaakt en die hij zelf ongetwijfeld had geschrapt, had hij de tijd gehad voor de laatste redactie. Ja, de bundel bevat ook mooie en sterke passages. Maar had de bundel wel in deze vorm moeten verschijnen?

Als lezer en liefhebber heb ik moeite met deze uitgaven. Toch: ze wekken nieuwsgierigheid. Zo vaak krijg je geen inkijkje in het werk van een auteur vóór het zijn definitieve vorm krijgt.

De essays die Herman Franke in de loop der jaren schreef, zijn postuum gebundeld uitgegeven. Hier dus geen twijfel en vragen over het niveau en de mate van voltooiing. *De ziel van Nederland* heeft het karakter van een 'Verzameld werk' of zelfs van een heruitgave. Ook zijn laatste

roman *Traag licht*, die hij vlak voor zijn dood in 2010 schreef, heeft hij kunnen voltooien. Hella Haasse liet afgemaakte verhalen na die zelfs heel oud bleken te zijn: nog voor ze met *Oeroeg* debuteerde, schreef ze vier

spannende, mysterieuze verhalen die pas in 2012 als *Maanlicht* verschenen. Hier geen testamentair werk maar juist een ontdekkingsreis door de zich ontwikkelende schrijversgeest van de koningin der Nederlandse letteren Haasse.

En ook Rascha Peper kon een afgerond manuscript op haar bureau achterlaten. *Handel in veren* is, net als Franke's essaybundel, echt af. Zocht Peper aanvankelijk, toen ze vernam dat ze terminaal ziek was, een schaduw-schrijver om haar roman af te maken, later kwam ze daarop terug en wist ze alsnog haar boek te voltooien. Rascha Peper wilde er een tweeluik van maken, maar kon haar ambities uiteindelijk in één afgeronde roman concentreren. *Handel in veren* vertelt het

HELLA HAASSE

verhaal over een zoektocht in Nieuw-Guinea, een zoektocht naar een legendarische maar onvindbare vogelsoort. Het vertelt ook het verhaal van mislukkingen in de liefde en het al te driest najagen van je eigen verlangens en ambities die je blind maken voor je omgeving en, uiteindelijk, voor je doel. Op haar typische manier vlecht Peper heden en verleden

samen tot een boek waarin een familiegeheim stukje bij beetje gestalte krijgt, suggestiever dan haar andere boeken en daarom, ook volgens de schrijver zelf, het meest geslaagd van al haar werken waarin haar klassieke thema's het best tot hun recht komen. Een testament? Oordeelt u zelf.

>>> LEES VERDER OP PAGINA 7

ADVERTENTIE

Heerlijk houten huis te huur in de Ardennen.

De *Boekenkrant* biedt haar lezers in samenwerking met **boekhandel Roelants** een rustieke vrijstaande landhuisje aan in de Belgische Ardennen. Het ligt in het dorpje Daverdisse. Hier is de laatste 40 jaar weinig veranderd. Ideaal voor een verblijf vol ontspanning of inspanning. De huisbibliotheek staat garant voor wekenlang leesplezier.

Een weekend (vrij-ma) of een midweek (4 nachten) kost € 250,- en een week € 350,-. Kijk voor meer informatie op www.roelants.nl

BOEKENKRANT

ZOMERTIPS VAN ORLANDO

L. Marie Adeline S·E·C·R·E·T

Bridget Jones meets *Vijftig tinten grijs*.
Een meeslepende roman over een vrouw
die haar eigen seksualiteit ontdekt.

‘Zinderend sexy. L. Marie Adeline weet de vrouwelijke
psyche diep te raken en vooral te prikkelen.’ – *Viva*

LISA BALLANTYNE DE SCHULDIGE

Een jongetje wordt dood aangetroffen.
De elfjarige Sebastian wordt beschuldigd van
de moord. Advocaat Daniel Hunter neemt zijn
verdediging op zich en wordt geconfronteerd
met zijn eigen turbulente verleden.

‘★★★★ Je blijft doorlezen.’ – *VN's Detective & Thrillergids*

Kristin Harmel

Zolang er sterren aan de hemel staan

Hope, eigenaresse van een bakkerij op
Cape Cod, vertrekt naar Parijs om uit te zoeken
wat er in de Tweede Wereldoorlog met haar
familie is gebeurd. Een prachtig verhaal over
verloren liefdes en familiegeheimen.

Voor de liefhebbers van *Britannia Road 22*.

ORLANDO
uitgevers

Orlando. Boeken waarover je blijft praten www.leescluborlando.nl

ZWANENZANG

De zwanenzangen in volgorde van bespreking

HARRY MULISCH,
DE TIJD ZELF,
UITGEVERIJ DE BEZIGE BIJ

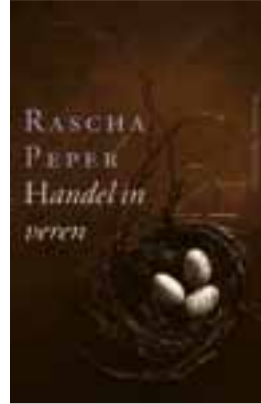
GERRIT KOMRIJ,
BOEMERANG
UITGEVERIJ DE BEZIGE BIJ

HERMAN FRANKE,
DE ZIEL VAN NEDERLAND,
UITGEVERIJ PODIUM

HELLA HAASSE,
MAANLICHT,
UITGEVERIJ QUERIDO

RASCHA PEPER,
HANDEL IN VEREN,
UITGEVERIJ QUERIDO

DOESCHKA MEIJNSING,
KAUWGOMKIND,
UITGEVERIJ QUERIDO

BERNLEF,
ONBEWAAKT OGENBLIK,
UITGEVERIJ QUERIDO

Vervolg 'Is er koffie na de dood?'

Toen ik dit zag
voelt als een
testament, dat wist
ik direct tijdens de
eerste lezing al.

>>> VERVOLG VAN PAGINA 5

Doeschka Meijnsing was bezig aan de verhalenbundel *Kauwgomkind*. Een boek met deze titel verscheen na haar dood – een boek dat weliswaar een afgerond geheel is, maar het is niet de verhalenbundel die Meijnsing voor ogen had: ze overleed toen enkele verhalen voltooid

waren en het titelverhaal 'Kauwgomkind' zich nog in de embryonale fase bevond. De enkele pagina's die Meijnsing had geschreven, zijn integraal in de bundel afgedrukt en aangevuld met haar reeds verschenen verhalen. Zo is haar laatste boek meer een terugblik geworden op een bijzonder oeuvre dan een literair testament: het biedt een overzicht van de persoonlijke, familiale thema's waarover Meijnsing schreef. Deze (her)uitgave van bestaand werk helpt wellicht om een nieuw publiek te enthousiasmeren voor sterke romans zoals *Over de liefde*, hoogtepunt uit Meijnsings werk.

Ook Bernlefs laatste is in opzichten een terugkeer naar eerder gepubliceerd werk. *Onbewaakt ogenblik* bevat een verhaal met dezelfde titel dat in 1998 apart was verschenen. *Onbewaakt ogenblik* kent één belangrijk verschil met de andere zwa-

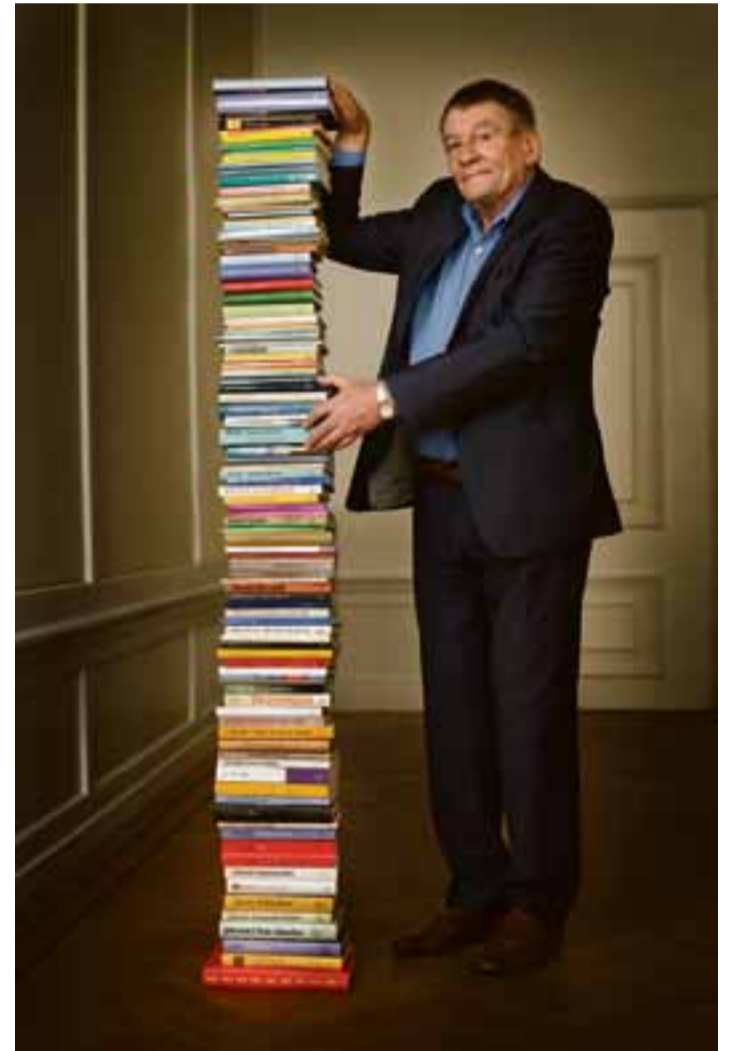
nenzangen. Die boeken zijn 'gewone' (al dan niet voltooide) romans of bundels, maar dat kan van *Onbewaakt ogenblik*, Bernlefs zwanenzang, niet worden gezegd.

In *Onbewaakt ogenblik* voert Bernlef zichzelf als personage op, balanceerend tussen autobiografie en fictie. Het personage Bernlef krijgt van zijn uitgever de vraag om zijn levensverhaal op papier te zetten. Met die vraag worstelt hij. Er schiet hem niets bijzonders te binnen. Nu ja, soms een gedicht uit lang vervlogen tijden. Tot drie keer toe maar liefst duikt Bernlefs poëzie op in de vertelling. Uiteindelijk zet hij zich toch aan het schrijven over zijn jongere jaren, na eerst zijn overwegingen te delen over de romanschrijver Patrick Modiano.

Dit is zonder meer een testamentair boek. Bernlef was geobsedeerd door de terugblik, de herinnering en de dood, maar ook door experimentele buitenlandse schrijvers, wat ruim baan kreeg in zijn essays en zijn redacteurschap bij *Raster*. Het citeren van zijn eigen poëzie versterkt het persoonlijke karakter van deze strik om de meer dan metershoge stapel boeken die hij de afgelopen veertig jaar bij elkaar schreef.

Van de eerder genoemde schrijvers stierven alleen **Rutger Kopland** en **Ivo Michiels** zonder ongepubliceerde literaire nalatenschap. Michiels' laatste boek, de reconstructie van *Journal Brut* niet meegerekend, verscheen in 2001, elf jaar voor zijn dood.

Kopland stierf vier jaar na de publicatie van zijn bundel *Toen ik dit zag* in 2008. De meeste van die gedichten dateerden zelfs van vóór zijn vreselijke auto-ongeluk uit 2005, dat hij ternauwernood overleefde. Ook *Toen ik dit zag* voelt als een testament, die sensatie had ik direct

BERNLEF

tijdens de eerste lezing van de bundel al. Kopland eindigt met een kleine cyclus die zijn poëtica samenvat (kwetsbaar, licht ironisch, weemoedig, een centrale rol voor de natuur) en citeert tot slot Oscar Wilde, de kern van de kern: 'het geheim van de wereld is het zichtbare, niet het onzichtbare'. Na zo'n zin past geen postume publicatie meer. Wrang genoeg stemde het me tevreden dat Koplands dood niet werd opgevolgd door een postume bloemlezing van nieuw werk. Koplands *Verzamelde gedichten* echter mogen wat mij betreft worden herdrukt tot iedere Nederlander een Kopland in zijn kast heeft staan.

De zwanen zongen in koor, leek het wel. Van de oudere generaties schrijvers zijn echter velen gelukkig nog in leven, waaronder Jef Geeraerts, Marga Minco, Gerrit Kouwenaar, Remco Campert, Cees Nooteboom, Maarten Biesheuvel en Jeroen Brouwers. Ook zij schiepen het literaire landschap waarin wij rondwandelen en hopelijk blijven ze dat nog even doen. Opdat de zwanen zwijgen en de schrijvers schrijven!

PAS VERSCHENEN

PENSIONADO'S

Sa Riera is een dorpje in Spanje. Daar ontmoet een zorgeloze vriendengroep elkaar. Niemand heeft enig materieel probleem, maar toch ontstaat frictie tussen de vrienden. Opdoemende ouderdom, spijt over eerdere keuzes, liefde en de dood krijgen alle ruimte tussen de personages. Een goede fles wijn neemt de spanning niet weg – die wordt alleen maar groter.

VAN SAMBEEK, *PENSIONADO'S*, UITGEVERIJ PROMETHEUS, ISBN 978 90 446 2394 9 (€ 19,95)

ALLE VERHALEN

Leon de Winter is voornamelijk bekend van zijn lijvige, spannende boeken. Hij mengt actualiteit met suspense en is niet vies van filmisch schrijven. Minder bekend zijn De Winters korte verhalen. *Alle verhalen* maakt dit goed. Het verzamelt de eerdere verhalenbundels, *Over de leegte in de wereld* en *Een Abessijnse woestijnrat*, met niet eerder gepubliceerd werk.

LEON DE WINTER, *ALLE VERHALEN*, UITGEVERIJ DE BEZIGE BIJ, ISBN 978 90 234 7812 6 (€ 19,90)

DE LAATKOMER

In de herfst van zijn leven neemt een saaie, grijze muis met de naam Désiré Cordier het heft in eigen hand. Altijd beslisten anderen voor hem en nu plaatst hij zichzelf in het centrum van de aandacht: hij verzint zijn eigen dementie. Zijn gevoel voor eigenwaarde stijgt dra als hij, kerngezond, in een verzorgingstehuis wordt opgenomen. Maar hoe houdt hij het vol? **DIMITRI VERHULST, DE LAATKOMER, UITGEVERIJ ATLAS CONTACT, ISBN 978 90 254 4146 3 (€ 16,95)**

DE MAN DIE BRAK

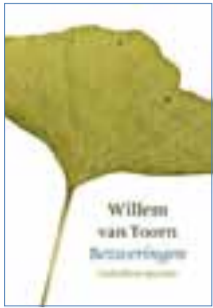

Een taxichauffeur rijdt als een maniak door de stad. Zijn leven staat op zijn kop. Natuurlijk draait het om een vrouw. Klanten zouden hem afleiding kunnen bieden, maar het tegenovergestelde wordt bereikt: waanzin, vervreemding, wantrouwen. De chauffeur is een gevaar voor zichzelf en zijn klanten. En hij weet het. Maar zijn manie wint.

PETER DREHMANS, *DE MAN DIE BRAK*, UITGEVERIJ MARMER, ISBN 978 94 606 8148 6 (€ 18,95)

PAS VERSCHENEN

BEZWERINGEN

Willem van Toorn's nieuwe bundel *Bezwingen* draait om de dood. In een serie prachtige gedichten brengt hij persoonlijk verlies onder woorden. In heldere gedichten verkent Van Toorn alle aspecten van het rouwen. Hoe ga je om met het verlies van familie, vrienden of geliefden? En wat te doen als je de stem van een dierbare overledene hoort?

WILLEM VAN TOORN, *BEZWERINGEN*, UITGEVERIJ QUERIDO, ISBN 978 90 214 4749 0 (€ 17,95)

HET TANKSTATION OP DE ROUTE

Jan Baeke schrijft filmische en suggestieve poëzie. Het is alsof zijn personages doorheen wendingen een plot doormaken en naar een climax worden gestuurd. Baeke lijkt zijn gedichten in het hier en nu te hebben geplaatst, maar wie goed leest, ziet dat de realiteit slechts een doorkijkje is naar een fantastische werkelijkheid.

JAN BAEKE, *HET TANKSTATION OP DE ROUTE*, UITGEVERIJ DE BEZIGE BIJ, ISBN 978 90 234 7911 6 (€ 17,50)

ROUW MET DIERTJES

Veel van Lampe's poëzie gaat over de (de)constructie van de uiterlijke werkelijkheid. In haar nieuwe bundel kijkt ze voor het eerst naar binnen, ontleedt ze zichzelf en trekt ze zichzelf binnenstebuiten. Wat doet rouw met haar? Onbevreesd onderzoekt ze het in poëzie. Lampe schrijft ongekend gespannen en suggestieve gedichten.

ASTRID LAMPE, *ROUW MET DIERTJES*, UITGEVERIJ QUERIDO, ISBN 978 90 214 4735 3 (€ 19,95)

STADSDICHTER

Niet over het Spaarne!

Vier jaar lang was Sylvia Hubers stadsdichter van Haarlem. Daaruit volgde de bundel *Niet over het Spaarne!*. Het trok een zwaar spoor op haar creativiteit: 'Het doet wat met je.'

Opvallend is dat deze dichtbundel ook voor niet-Haarlemmers erg toegankelijk is. Niet alleen geeft de bundel een poëtische indruk van de stad, maar vooral ook van Hubers' persoonlijke beleving van de stad.

'*Niet over het Spaarne!* bevat een aantal liefdesgedichten. Die gaan over mijn eigen verhouding met de stad. Zie bijvoorbeeld het gedicht 'Zoo Haarlem': 'Haarlem is duizend bloemen op mijn hoed / een zeereep in mijn gemoed, Bomans / onder mijn oksel – die me af en toe groet / met een kwinkslag.' Ik woon hier bijna tien jaar, ik houd van Haarlem. Maar als stadsdichter moet je soms op afroep schrijven, of schrijven over onderwerpen die je niet kent en die je soms ook niet interesseren. Die vorm van dichten is moeilijk en dat maakte mijn verhouding met de stad ook complexer.' Hubers' stadspoëzie is bij tijd en wijle geëngageerd, ook als het om minder

Als je op de Bavo staat, zie je nauwelijks bomen. Terwijl dat juist zo belangrijk is.

opvallende zaken gaat. Neem het groen in de stad. Het park aan de stadssingels mag dan blijven, Haarlem heeft zoals veel andere steden te lijden onder stadsverdichting. 'Als je op de Bavo staat,' legt Hubers uit, 'en je kijkt naar beneden, zie je alleen maar steen, nauwelijks bomen. Terwijl dat juist zo belangrijk is. Ik sta erbuiten, het is makkelijk om er wat van te vinden en daar een gedicht over te schrijven en ik begrijp dat er andere belangen zijn. Maar natuur in je omgeving is toevallig óók een belang.' Voor Haarlem schreef ze daarom het gedicht 'Het verdigen van niets', over het park dat ligt waar vroeger stadswallen lagen. Op die stadswallen vocht Kenau Simonsdochter Hasselaer mee tegen de Spanjaarden. Er moest een beeld komen om haar te herdenken, gemaakt door de kunstenaar Graziella Curreli. 'Ze heeft er

een heel vrouwelijke Kenau van gemaakt, helemaal niet het blok beton dat je met die naam associeert. Dit standbeeld is gracieus, Kenau heeft rondingen en een mooie jurk. Er is vreselijk veel om te doen geweest, vooral omdat Haarlemmers het beeld ongeëmancipeerd vonden, maar ik vind haar, júíst in haar vrouwelijkheid, heel geëmancipeerd.'

De beginregels van het gedicht over Kenau luiden niet voor niets: 'Laten we wijven zijn. / wijven hè, geen manwijven, maar / wijven. Wijven die fluiten én / nagefloten worden.'

Hubers' engagement leverde ook een heel persoonlijk gedicht op over de eerste Turken die naar Haarlem kwamen. 'Ter gelegenheid van het jubileumfeest 50 jaar Turkse Haarlemmers schreef ik over de moeilijke situatie waarin die eerste

generatie verkeert. Ze zijn daar niet meer thuis, maar hier ook niet. Materieel gezien hebben ze het beter dan ooit, maar ze verpieteren in eenzaamheid. Het gedicht 'De eerste generatie' eindigt met: 'En wij / werken bij Droste, zijn gestrand / tussen twee landen, spreken vaak / de woorden, mooie woorden / 'Ooit' en 'Als'. Dit gedicht heb ik echt met heel mijn hart geschreven.'

Hubers legt zo min mogelijk uit in haar bundel. Heel Nederland zal zich herkennen in het gevoel lekker rond te dwalen in een stadswijk (het gedicht 'Dolend door een wijk'), natuurlijk keren herkenbaar Haarlemse punten zoals de Bavokerk terug in de bundel – en welke boekenliefhebber kent Laurens Janszoon Coster niet? Ook over hem schreef Hubers een gedicht, 'Geen A zijn'. En ook een Haarlemmer zoals de schoonvader

Ik heb hoeveel heb ik

Ik heb – hoeveel heb ik – vier zonen. O nee, drie, de twee Jannen... en tien dochters. Drie, ik heb vier zussen. En twee zonen, dat zijn... mijn dochters... even denken, hoe ze heten. Ik heb er twee. En twee zussen. Je moet weten dat ik vijf zonen heb. We kijken televisie. Met mijn dochters. Hoeveel? Vijf. En mijn zussen hebben ook altijd... er waren vier Jannen. En zoveel zussen waren er. Moet je weten, ik heb wel vier dochters en tien zonen. En zussen. Nee, geen broers. Eén broer. Mijn dochter en mijn zoon, hoe ze heten? Ik heb twee dochters en twee zonen, van alles wat en ik ga zeggen hoe ze heten. Ik heb er vijf en ik moet denk ik naar huis. Ik heb hier nou al, hoe lang ben ik hier, zuster, hoe lang ben ik hier nou al?

van Sylvia Hubers, 'Ik heb hoeveel heb ik', ziet iedereen voor zich.

Nu, na vier jaar, is het mooi geweest. 'Het zou aflopen na 2012 en op nieuwjaarsnacht, letterlijk bij het openen van de champagnefles, heb ik het kraantje in mijn hoofd waar stadsgedichten uit kwamen, helemaal dichtgedraaid. Er is een opvolger benoemd maar ik bemoei me daar niet mee. Ik moest eerst even afkicken en nu ben ik volop bezig met nieuwe, eigen poëzie.'

SYLVIA HUBERS, *NIET OVER HET SPAARNE!*, UITGEVERIJ PROMETHEUS, ISBN 978 90 446 2412 0 (€ 14,95)

FAMILIEDRAMA

Een eigentijdse Kain en Abel

Piperno's nieuwe roman, *De onafscheidelijken*, is een onvervalst familiedrama. Net als zijn spannende debuut *Vervolging* staat de familie Pontecorvo centraal. Twintig jaar na de dood van vader Leo, krijgen zijn zoons Filippo en Samuel nu de hoofdrol. De twee broers zijn onafscheidelijk en hebben elkaar meer nodig dan ze allereerst dachten.

Door Sanne Wolters

Een goede tv-serie of opera kun je begrijpen door de plot goed te

volgen. Dat geldt ook voor *De onafscheidelijken*, een toegankelijk boek dat zijn geheimen aan de oppervlakte prijsgeeft. Broers Filippo, onbekommerde herder van 39, en Semi, hardwerkende katoenhandelaar van 35, zijn elkaars tegenpolen. Filippo is een nonchalante creatieveling en doet waar hij zin in heeft. Zijn kledingkast bestaat uit een benijdenswaardig aantal camouflagebroeken, afkomstig uit zijn carrière als tweede luitenant, volgens Filippo zijn enige schitterende ervaring. Zelfs zijn doctoraal geneeskunde plaats hij niet in het lijstje dingen-om-trots-op-te-zijn. Omdat hij nog niets van zijn leven weet te maken, trouwde hij een miljonair dochter, Anna, die bijverdient als tweederangsactrice (een geweldige zet, vindt zij zelf). Anna regelt zijn hele bestaan en weet zelfs een baantje voor hem te versieren. Filippo belandt in de filmindustrie. Zijn verfilming van *Herodes en zijn kindertjes* wordt geselecteerd voor het filmfestival van Cannes. Filippo groeit uit tot een mediaheld, naar genoegen van de aandachtverslaafde Anna.

Semi (Samuel) is van een ander kaliber. Hij is doodop van zijn zenuwslopende baan: in New York heeft hij carrière gemaakt als *senior advisor*. Semi is de mensen zat die altijd maar iets van hem eisen wat hij niet kan geven. Hij komt over als een keurige en vooral gelikte zakenman, die alles tiptop in orde heeft en dagelijks hard werkt om

iets te bereiken in het leven. Toch kiest hij ervoor om terug te keren naar Italië. Hij accepteert een baan als partner van een succesvolle katoenhandelaar. Niet zijn beste zet, blijkt later. Semi loopt in de val van een vermeende klant die een oplichter blijkt. Hierdoor zadelt hij het bedrijf op met financiële problemen. Met zijn liefdesleven gaat het ook niet bepaald voor de wind. Al is hij samen met Silvia, een seksleven ontbreekt. Hij wil dolgraag met haar trouwen maar weet niet hoe hij dit moet aanpakken en neemt dan een maitresse om wat stoom af te blazen.

Al zijn de broers water en vuur, ze zijn gehecht aan elkaar. Wat hen bindt, is het schandaal waar hun vader Leo in verwickeld raakte. Leo is succesvol hoogleraar en bekend kinderarts en voelt de vernietigende kracht van de media, die speculeren dat hij seksueel getinte brieven uitgewisseld zou hebben met het jeugdvriendinnetje van zijn jongste zoon. Meer beschuldigingen volgen en het breekt vader Leo mentaal en fysiek op. Hij besluit te vluchten voor de beschuldigin-

Een toegankelijk boek dat zijn geheimen aan de oppervlakte prijsgeeft.

gen, maar vooral voor iets dat hem nog het meest dierbaar is: zijn familie. Filippo en Samuel blijven achter met onbeantwoorde vragen en willen uitleg. Een tweede familiedrama lijkt zich te ontvouwen. De vernietigende kracht van de media werpt zich opnieuw op de familie Pontecorvo, met dit keer Filippo in het vizier. Semi heeft zijn financiële hulp nodig maar moet toezien hoe moslimextremisten zijn broer bedreigen. Semi kan dit niet aanzien. Dan komt hij er ook nog achter dat Filippo zijn maitresse versierd

© LEONARDO CENDAMO

ALESSANDRO PIPERNO

© LEONARDO CENDAMO

heeft. De maat is vol voor Samuel en woede overmant hem – met alle gevolgen van dien.

Het boek doet sterk denken aan het verhaal van broers Kain en Abel. De ene (succesvolle, hardwerkende landarbeider) is ziekelijk jaloers op de andere (nonchalante herder). Kain voelt zich miskend en kan het niet hebben dat hij altijd zal onderdoen voor zijn broer. Semi heeft ook het idee dat alles in het leven van Filippo hem is aankomen waaien. Kain

luistert niet naar de waarschuwing en

het kwaad overheerst uiteindelijk. Een onomkeerbare daad is het gevolg.

ALESSANDRO PIPERNO, DE ONAFSCHEIDELIJKEN, UITGEVERIJ ATLAS CONTACT, ISBN 978 90 204 1318 2 (€ 24,90)

FACTION

Een spijkerbroek als symbool voor vrijheid

'Na de begrafenis van Irakli Kostava tekende Soso boven de rechterknie van de spijkerbroek die Irakli had gedragen een zon en trok hem aan. Hij heeft hem tot zijn dood aangehouden. Hij werd er zelfs in begraven.'

Georgië, 19 november 1983: negen mannen kapen een vliegtuig. Het zijn intelligente mannen, kunstenaars en wetenschappers, en ze hebben de droom die bijna iedereen in een dictatuur heeft: ze willen vrijheid. De Sovjet-dictatuur waar ze al vele jaren onder lijden, willen ze ten koste van alles ontvluchten.

Dat proberen ze met bruto geweld voor elkaar te krijgen. Met zijn negenen zitten ze aan boord van een vliegtuig dat van de Georgische hoofdstad Tblisi naar Leningrad moet vliegen. Nadat het vlieg-

tuig is opgestegen, grijpen de negen hun kans: ze gaan naar de cockpit en eisen dat de piloot naar Turkije vliegt. Hun doel bereiken ze niet: de crewleden verzetten zich. Het vliegtuig keert terug naar Tblisi. De autoriteiten weigeren te

Wat drijft mensen om zo'n naïef idee uit te voeren?

onderhandelen en ten koste van de levens van acht onschuldige reizigers bestormen ze het vliegtuig om de kapers te arresteren.

De kapers hebben de Russische KBG

schromelijk onderschat. Hun actie was misschien sympathiek, maar ook lichtzinnig. Na een showproces werden de kapers, op een na, ter dood veroordeeld en geëxecuteerd. Voor veel Georgiërs zijn de kapers echter helden.

Weg uit de USSR is meer dan een hervertelling van de feiten met een narratief. Turashvili richt zich op de persoonlijke dimensie, hij wil de mensen achter de kapers ontdekken. Wat drijft mensen om zo'n naïef idee uit te voeren? Was het een terroristische daad, zoals de Russen beweerden?

Auteur Turashvili legt in zijn introductie kort uit waar de verlangens van jongeren in de Sovjetdictatuur naar uitgingen: Amerikaanse spijkerbroeken. De propaganda was immers volledig op

Amerikaanse waarden gericht en dat was kennelijk iets wat jongeren gelukkig zou maken. En wat is er Amerikaans dan een spijkerbroek?

De kapers droegen spijkerbroeken, werden verhoord en veroordeeld terwijl ze die spijkerbroeken droegen en stierven in de spijkerbroeken. Vijftien jaar later, wan-

neer de lichamen worden opgegraven, blijken de spijkerbroeken nog volledig intact.

DATO TURASHVILI, WEG UIT DE USSR, UITGEVERIJ COSSEE, ISBN 978 90 593 6392 2 (€ 18,90)

De natuur van Peter van Straaten

Vanaf 7 juli 2013
Kasteel Groeneveld, Baarn
www.kasteelgroeneveld.nl

“WEET IK VEEL. GEWOON, EEN VOGEL.”

Care Santos
De kleur van de herinnering

‘Op een dag vertel ik alles wat ik me herinner en dan zullen de doden zich omdraaien in hun graf,’ fluisterde Concha eens tegen haar geliefde Aurora.

De ontdekking van een lijk in het 19de-eeuwse huis van kunstschilder Amadeo Lax leidt kleindochter Violeta tot de geheimen in het hart van deze familie op stand.

verschenen april 2013
€ 19,90 ISBN 9789028425163

Elena Ferrante
De geniale vriendin

Een vriendschap die zowel om liefde als rivaliteit draait.

Lila en Elena groeien op in de jaren vijftig in een arme maar levendige wijk van Napels, waar het ondenkbaar is dat meisjes hun tijd verspillen met leren. De slimme Lila moet dan ook van school, maar Elena mag verder leren. *De geniale vriendin* is een geweldige pageturner over een woonwijk, een stad, een land.

verschijnt augustus 2013
€ 19,90 ISBN 9789028425088

María Dueñas
De wereld vergeten

Na het grote succes van *Het geluid van de nacht* (meer dan 50.000 exemplaren verkocht) verschijnt nu de nieuwe roman van María Dueñas. *De wereld vergeten* is een eerbetoon aan tweede kansen, verzoening en vernieuwing.

Blanca Perea probeert haar pijnlijke scheiding te vergeten in Californië, waar ze een wereld wordt ingezogen vol heronden gevoelens, begraven intriges, en deuren waarachter nieuwe mogelijkheden liggen.

verschijnt oktober 2013
€ 19,90 ISBN 9789028425048

Ambassadeurs gezocht

Uitgeverij Wereldbibliotheek zoekt hartstochtelijke lezers. Lezers die hun enthousiasme voor onze boeken willen uitdragen. Boeken die net zijn verschenen en boeken die nog gaan verschijnen. Wil je ambassadeur worden van Care Santos' *De kleur van de herinnering*, Elena Ferrantes *De geniale vriendin* of María Dueñas' *De wereld vergeten*? Of misschien wel van alle drie? Meld je dan nu aan op publiciteit@wereldbibliotheek.nl en maak kans op 3 exemplaren van het boek waarvoor jij ambassadeur bent!

BOEKEN VAN WERELDBIBLIOTHEEK BOEKEN DIE BLIJVEN

Kijk voor meer informatie over deze drie titels en het WB-ambassadeurschap op: www.wereldbibliotheek.nl of volg ons op Facebook (www.facebook.nl/Wereldbibliotheek) en Twitter (@Wereldbiebtweet)

FACTION

© ARCHIEF THE TIMES

DE FAMILIE MLADIC

Dochter van een oorlogsmisdadiger

Ana Mladic is een roman die meters boeken en documentatie vervat in een beklemmende tragiek. Ana Mladic is de dochter van Ratko Mladic, die begin jaren negentig de etnische zuiveringen in Bosnië leidde. Ana is intelligent, sociaal en gezellig en ze heeft een intens gelukkige band met haar vader.

Dan gaat Ana met vrienden op reis naar Moskou. Daar ontdekt ze voor het eerst hoe de wereld over Mladic spreekt. Tot dan toe had ze in een sprookje geleefd en geloofd.

Hoewel Ana Mladic de hoofdpersoon is van de roman, zegt uw boek tussen de regels door veel over Ratko Mladic. 'We kennen hem uitsluitend uit de media-aandacht rond de oorlog in voormalig Joegoslavië. Net als iedereen ging ik op dat beeld af. Maar toen hij later in het Joegoslavië-tribunaal zat, zag ik een heel andere Mladic: arrogant, brutaal, kordelig, ontkennend. Hoe meer ik hem bestudeerde, hoe fascinerender hij voor me werd.

Wat is het belangrijkste onderwerp van uw fascinatie?

'Het feit dat Mladic een dochter had, maakte hem een bekende oorlogsfiguur met een kwetsbare, persoonlijke dimensie. Een dochter voed je op, geef je te eten, daar houd je zielsveel van, het is iets kleins en menselijks – in alle opzichten het tegenovergestelde van een oorlog. Ana Mladic adoreerde haar vader. Hij moet bepaalde menselijke kwaliteiten hebben gehad. Ana was de

favoriet van Mladic en die adoratie was wederzijds.'

Niettemin: ze was de dochter van een oorlogsmisdadiger. Vroeg of laat gaat dat ideale vader-dochterverhaal toch kapot? 'Ana gaat met vrienden naar Moskou. Daar leert ze voor het eerst hoe de buitenwereld over haar vader en zijn oorlogsmisdaden spreekt. Ze moet geweten hebben dat haar vader een oorlogsmisdadiger was, maar zeker is dat niet: de heersende opinie op de Balkan was dat alle kritiek op Mladic een groot Amerikaans complot was, een lastercampagne. Het is makkelijk en verleidelijk om daarin mee te gaan, zeker als het zo dichtbij komt.'

'Ana was de favoriet van Mladic en die adoratie was wederzijds.'

CLARA USÓN

Ana kon het idee niet aan dat haar vader zulke misdaden op zijn geweten heeft. Of dacht ze echt dat het leugens waren?

'Ontkennen is een soort overleven: je zet het van je af als een leugen en je gaat door. Vergeet niet dat Ana Mladic geen ander standpunt kende dan dat van haar vader. Ze groeide op middenin scherpe conflicten die in een oorlog ontbrandden. 'Waarheid' is dan een

onmogelijk begrip. Veel kinderen van dergelijke figuren ontkennen, zoals de dochter van Himmler die de hele Holocaust van tafel veegde. Alina Fernandez, de dochter van Fidel Castro, is een andere uitzondering. Ze vluchtte naar New York en deed expliciet afstand van haar vader.'

Het kan dus wel... Maar wat doet het met

kinderen als ze de gruwelijke waarheid ontdekken over hun vader?

'Ze blijven hun vaders meestal steunen en ze nemen het voor ze op. Ook die kinderen liggen onder een vergrootglas en zijn geneigd hun vaders gedragingen zo positief mogelijk te interpreteren. Het gewicht van het geweten is echter zwaar. Ana doet op een gegeven moment iets anders: zij kijkt wél in de spiegel. Ze gaat zichzelf vragen stellen. En haar vader, al stelt ze die niet direct. Ze vindt geen antwoorden maar die vragen zijn al genoeg om het beeld dat ze van haar vader had, flink te laten wankelen. Met verstrekkende gevolgen.'

Ana pleegt zelfmoord. Ze gaat terug naar huis en schiet zichzelf met Mladic's favoriete pistool door het hoofd. Volgens sommigen deed ze dat omdat ze gedeprimeerd was geraakt door de lastercampagne tegen haar vader.

'Dat zeggen alleen de trouwste aanhangers van Ratko Mladic. Ana leerde

in Moskou de buitenwereld kennen, en die deed haar de schellen van de ogen vallen. Haar vader was voortaan ook een oorlogsmisdadiger. De regio van Joegoslavië wordt elke 40 jaar kapotgemaakt door interne oorlogen. De machthebbers passen hun waarden en ideologieën aan om de machtsstructuren, gebaseerd op wederzijdse haat, in stand te houden. Vrijheid en democratie zijn er nooit geweest. En voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog heeft een Europeaan genocide op zijn geweten.

Die schuldige is de grootste, belangrijkste persoon in Ana's leven: haar vader.'

CLARA USÓN, ANA MLADIC, UITGEVERIJ SIGNAATUUR, ISBN 978 90 567 2467 2 (€ 22,95)

ADVERTENTIE

AQIL RADJAB
De slechtste ondernemer ooit.

Hij raapte de scherven van zijn leven bijeen en bouwde een van de succesvolste bedrijven van Nederland. Nu vertelt hij over zijn ondergang en herrijzenis als mens en ondernemer.

Aqil Radjab, De slechtste ondernemer ooit, YOLO-Vision B.V., ISBN 978 90 820 5640 2 (€ 21,50)

DE NIEUWE
STEPHEN
KING
JOYLAND

★★★★ Vrij Nederland

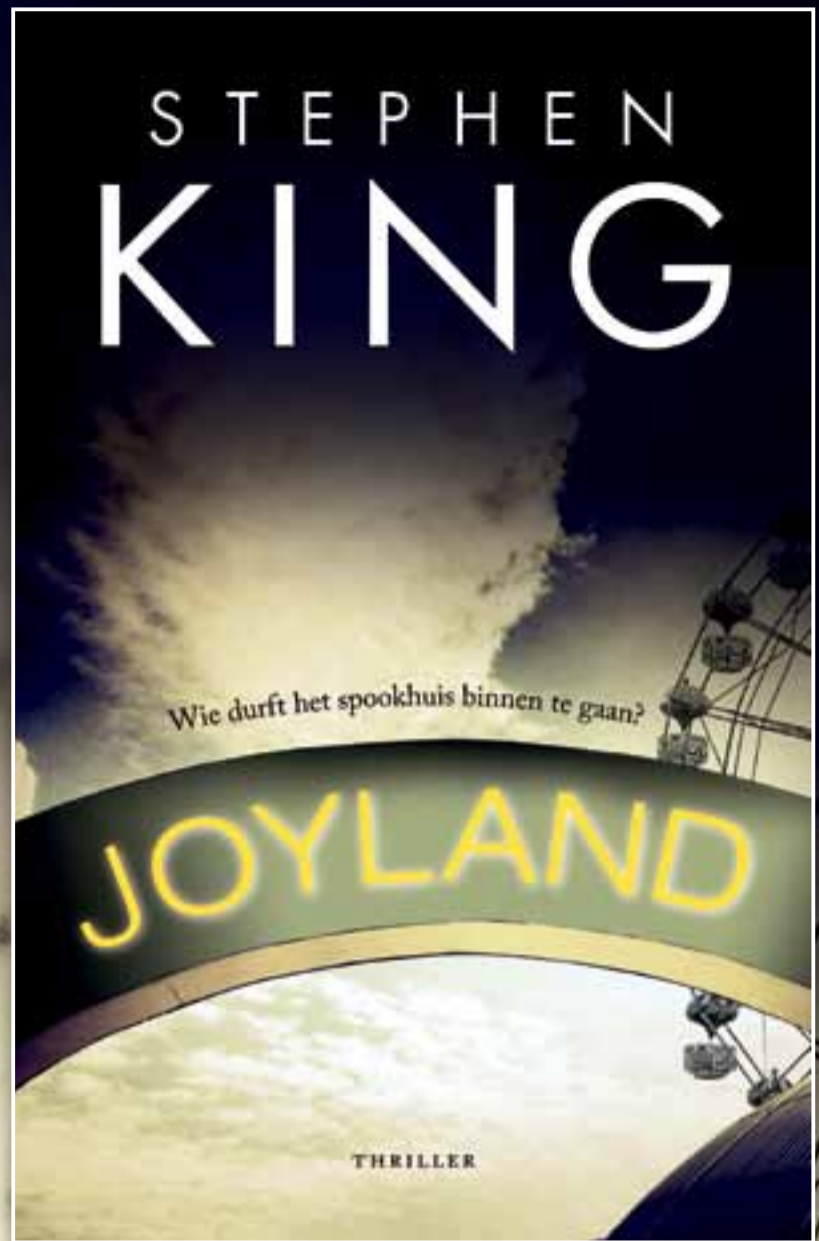
'I love crime, I love
mysteries, and I love ghosts.'

Stephen King

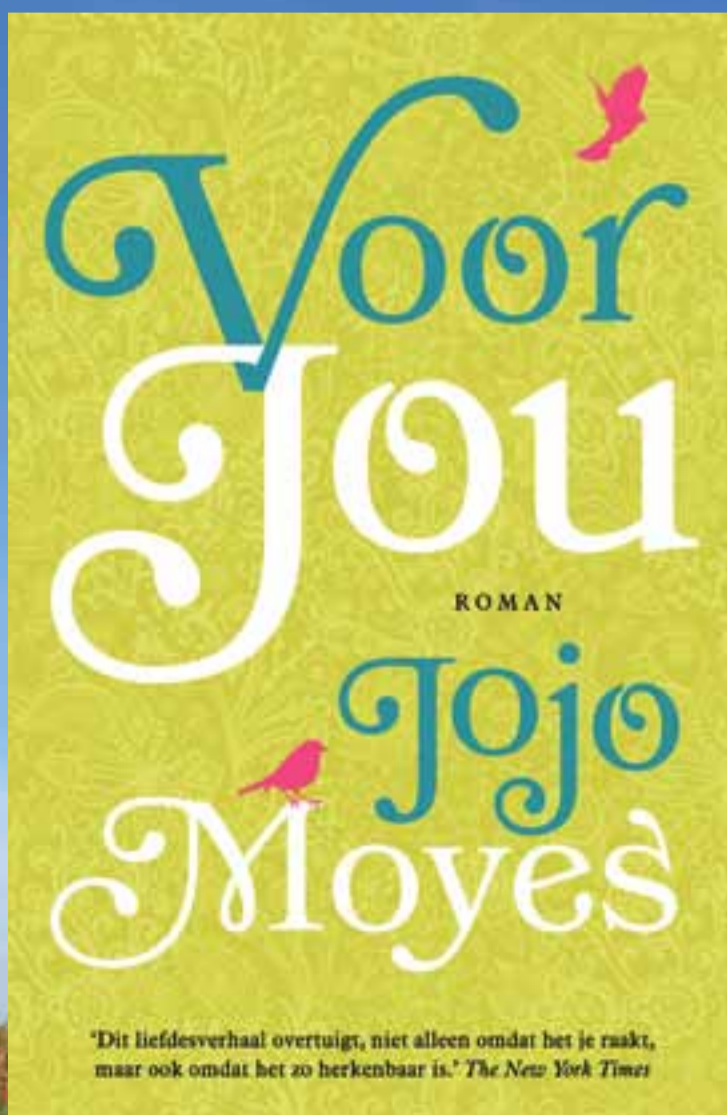
Nu in de boekhandel

www.lsamsterdam.nl/stephen-king-jaar

|.s

Voor jou **verover** harten
over de
hele wereld

ISBN: 978 90 325 1382 5
Prijs: € 18,95
Uitgeverij: De Kern

'Grappig, verrassend en hartverscheurend, vol personages die je raken en laten lachen... Dit boek boeit je, zet je aan het denken, en weet alle nuances van liefde te vangen.' – *People Magazine*

'De nieuwe roman van Jojo Moyes is een meesterwerk. Haar verhaal over een liefde die op de meest onwaarschijnlijke plek opbloeit deelt zo'n mokerslag aan emoties uit, dat je een doos zakdoeken nodig zult hebben!' – *Elle*

VoorJouMoyes

ADAPTATIE

Een trauma dankzij Game of Thrones

Spoiler-alert: wie seizoen 3 van *Game of Thrones* nog niet gezien heeft of *Een storm van zwaarden* nog niet uit heeft, kan beter niet verder lezen...

Door Anouk Abels

Naar aanleiding van de televisieserie *Game of Thrones* stroomde YouTube een week

lang vol met filmpjes. Reden: tijdens een scène die onder fans bekend staat als 'the red wedding' vond een aantal belangrijke personages een afgrijselijke dood. Lezers van de boekenserie van George R.R.

Martin, waar de show op is gebaseerd, wisten allang dat de bloedrode bruiloft eraan zat te komen. Ze filmde de verbaasde, verdrietige en woedende reacties van tv-fans: "Ik wil deze show nooit meer zien!"

Er zijn talloze redenen om als lezer vol verwachting uit te kijken naar een verfilming. Waar de één hoopt op een bewerking die het boek naar de letter volgt, is de ander juist gefascineerd door de aanpassingen die de filmmakers hebben doorgevoerd. Een verfilming betekent

© HBO/HELEN SLOAN

bovendien dat je een boek waarvan je genoten hebt nog even niet hoeft los te laten. Lezers van *Een lied van ijs en vuur*, de originele boekenserie van George R.R. Martin, bleken nog een echte reden te hebben om zich te verheugen. Wie de reeks namelijk vanaf het begin heeft gevolgd, zag dertien jaar terug voor het eerst het noodlottige huwelijksfeest voorbijkomen in *Een storm van zwaarden*, het derde boek in de serie. Het

verrassingseffect van zo'n schokkende plotwending werkt maar één keer: je kunt een boek herlezen en een verfilming bekijken, maar dezelfde mate van suspense ervaar je nooit meer. De lezers wisten dus vanaf seizoen 1 van *Game*

"Ik wil deze show nooit meer zien!"

of Thrones dat de tv-versie van 'the red wedding' eraan zat te komen. Toch verzwegen ze massaal de gebeurtenissen tegenover de tv-fans. Deze werden vervolgens net zo overvallen door de bloedrode bruiloft als de lezers toentertijd.

De YouTube-filmpjes in kwestie zijn natuurlijk gemaakt met een plagerige ondertoon: we lachen samen om een aantal mensen dat compleet overstuur raakt door de dood van een groep niet-bestaande mensen. Maar de video's vormen ook een mooie documentatie van een ander fenomeen: lezers die het shockmoment van de scène voor een tweede keer beleven. En dit keer doen ze dat via de reactie van hun vrienden en familie.

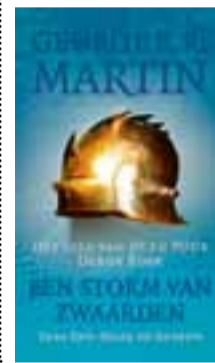
En er was zeker sprake van een shockmoment. De producers van *Game of Thrones* ontvingen talloze scheldkanonnades en bedreigingen. Volgens auteur

Martin waren de reacties ten tijde van het verschijnen van *Een storm van zwaarden* bijna net zo heftig. Gelukkig waren er ook genoeg kijkers die vol humor twitterden over hun rouwproces en hun behoefte aan therapie.

In een interview laat George R.R. Martin weten dat hij nooit gaat voor voorspelbaarheid. In de wereld van *Een lied van ijs en vuur* (lees: *Game of Thrones*) overwint het goede niet altijd en loopt ook de held de kans om het loodje te leggen. Hoewel *Game of Thrones* regelmatig afwijkt van de originele boekenserie, blijven de grootste plotwendingen over het algemeen intact. Met de twee laatste boeken in het vooruitzicht kunnen lezers dus nog een hoop bloedstollende momenten verwachten. De laatste aflevering van het derde seizoen van *Game of Thrones* is inmiddels ook door HBO Nederland uitgezonden. Wie niet kan wachten totdat seizoen 4 begint, kan natuurlijk ook gewoon de boeken gaan lezen – en volgend jaar

lachen om de tv-fans, die huilen om de volgende hartverscheurende gebeurtenis die ze niet zagen aankomen.

GEORGE R.R. MARTIN, EEN STORM VAN ZWAARDEN, UITGEVERIJ LUITINGH, ISBN 978 90 245 5663 2 (€ 19,95)

BESPREKING

Een zomer, de zomer en Die Zomer

Met de zomervakanties weer eens in aantocht is het zoeken geblazen naar het ultieme verhaal voor onder de zon. Een boek voor op vakantie is niet zomaar gekozen, want er zijn veel eisen die gesteld kunnen worden aan het ideale zomerboek.

Door Sharon Hagenbeek

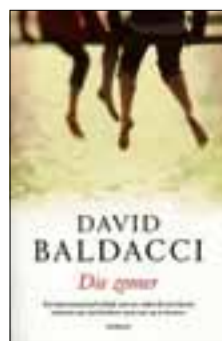
Zo is het wenselijk dat er een paperback van

het boek is, want een mooie editie neem je toch minder graag mee naar het strand of op het luchtbed. Ook niet onbelangrijk is dat het extreem makkelijk wegleeft, want met alle hitte is hard concentreren echt onmogelijk. Bovenal is het toch altijd wel fijn als het iets nieuws is om te lezen. Als dit je criteria zijn, dan hoef je niet verder te zoeken maar moet je *Die Zomer* van David Baldacci in huis halen. Het boek verschijnt deze maand in paperback. Nu heeft Baldacci veel succesvolle thrillers geschreven, dus klinkt dit boek voor fans van zijn werk misschien niet zo als een zomers lezen, op de titel na dan. Het is immers een leuker idee om, als je op zoek bent naar een zomer met een spannende en onverwachte avonturen, in de boekwinkel niet de standaard boeken te kopen. Maar zoals gezegd: ook aan die eis voldoet het boek.

Baldacci heeft in *Die zomer* een onverwacht en opmerkelijk uitstapje gemaakt naar de dramakant. Met de soepele snelle schrijfstijl die hem eigen is beschrijft hij het leven van Jack Armstrong. Het leven

van Jack is bijna ten einde, althans zo lijkt het. Jack bereidt zich dan ook voor op zijn dood, op hoe hij zijn vrouw en kinderen achterlaat, tot zijn vrouw plots overlijdt. Jack wordt daarna op wonderlijke wijze weer beter, en moet dan de draad weer oppakken. Bovendien moet hij vol in de rouw zijn kinderen zien terug te krijgen die vanwege zijn verwachte dood al verdeeld waren onder de familie. *Die zomer* is een hartverscheurend verhaal over liefde en leven. Het verhaal is een soap, geschreven als een thriller. Buiten de zomer zou elke afwijking van de succesformule van een auteur niet zonder meer een aanrader zijn. Er volgt dan een verplichte discussie – leer je een auteur beter kennen als je ook zijn 'andere' werk leest, of laat het juist alleen maar zijn grenzen zien. Bij Baldacci laat *Die Zomer* bijvoorbeeld zien hoe sterk hij gebruikt maakt van zijn instrumenten van voorspelbaarheid en verrassende gebeurtenissen. Die maken niet automatisch een goede roman, maar werken normaliter uitstekend voor thrillers.

Dat is allemaal te technisch voor een vakantieboek. Een goed wegleesbaar dramatisch en tegelijkertijd thrillerachtig verhaal in paperback, wat wil je nog meer onder de zon?

DAVID BALDACCII, DIE ZOMER, UITGEVERIJ A.W. BRUNA, ISBN 978 90 229 9947 9 (€ 17,95)

PAS VERSCHENEN

ALS IK WAKKER WORD, GA IK DOOD

Het doet aan *Het leven uit een dag* van A.F.Th. van der Heijden denken: stel nu eens dat je maar 24 uur leeft! Van peuter, via schoolkind en puber naar volwassen mens om ten slotte

oud te worden en te sterven: alles gebeurt in een etmaal. Frederik is zo iemand. Hij wil in elk geval de zee zien en verlaat zijn ouders voor het te laat is. De klok tikt genadeloos door...

BART DEBAUT, ALS IK WAKKER WORD, GA IK DOOD, UITGEVERIJ MANTEAU, ISBN 978 90 223 2868 2 (€ 15,95)

DE ADVOCaat

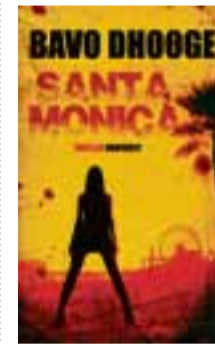

David Driessen is junior-advocaat met grote ambities en vooral kleine zaken. Dan moet hij een verdachte uit de vastgoedwereld verdedigen: Hein Wesseling. Hij grijpt de kans aan en groeit in zijn vak. Ook zijn

vriendschap met Hein groeit – misschien iets té vriendschappelijk. Daarnaast dreigt zijn huwelijk hem door de vingers te glijpen. Zijn prachtleven dreigt een fatale boemerang te worden.

RENÉ APPEL, DE ADVOCaat, UITGEVERIJ ANTHOS, ISBN 978 90 414 2424 2 (€ 17,95)

SANTA MONICA

Uitsmijter Jack Spark houdt lastige klanten tegen, maar is zelf ook niet de zuiverste. Hij neemt slotenmaakster Monica Gucci in de arm die ervoor zorgt dat hij veilig bij zijn opdrachtgever in kan breken. Ook Jacks

oude baas wil ervan profiteren omdat hij wraak wil nemen op Randy Wells. Jack en Monica worden erin meegezogen en als ze het kwaad zelf zien, in de vorm van Randy, is het te laat...

BAVO DHOOGHE, SANTA MONICA, UITGEVERIJ LUITINGH-SIJTHOFF, ISBN 978 90 245 6223 7 (€ 19,95)

DE VROUW DIE LIEFHAD

Twee verliefden mogen niet met elkaar omgaan. Hij woonde bij zijn ouders in een villa, zij bezocht haar vader die in de buurt in een stacaravan woonde. Ze beloven elkaar de eeuwigheid maar worden uit

elkaar getrokken. Jaren later ontmoeten ze elkaar weer, maar ook deze ontmoeting is maar tijdelijk. Zij realiseert zich dat ze hem nodig heeft. Ze moet hem alsnog veroveren. Voor het te laat is.

PATRICK DE BRUYN, DE VROUW DIE LIEFHAD, UITGEVERIJ MANTEAU, ISBN 978 90 223 2648 0 (€ 21,95)

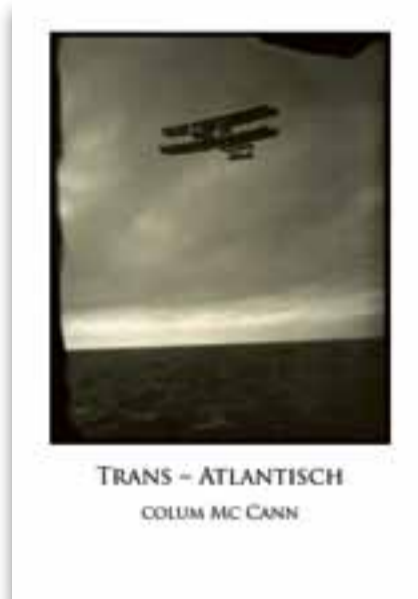
TRANS-ATLANTISCH

COLUM MCCANN, TRANS-ATLANTISCH, UITGEVERIJ DE HARMONIE, ISBN 978 90 761 6865 4 (€ 22,50)

In 1845 vindt een zwarte Amerikaanse slaaf in Ierland een willig oor bij voorvechters van de afschaffing van de slavernij. In 1919 proberen twee dappere jonge piloten het bloedbad van de Eerste Wereldoorlog te vergeten en maken met hun omgebouwde bommenwerper de eerste trans-Atlantische vlucht van Newfoundland naar het westen van Ierland. En in 1998 steekt een Amerikaanse senator de oceaan over om te bemiddelen in het Noord-Ierse conflict.

Honderd meter, honderdtwintig, honderdzeventig. Ze gaan te langzaam. Als door gelei. De krapte van de cockpit. Zweet in hun knieholten. De motoren stampen. De vleugeltips wippen. Het gras onder hen buigt en scheurt. Ze bonken over de grond. Tweehonderdvijftig. Het toestel komt even los en zucht weer neer, doet de grond trillen. Goeie god, Jackie, trek 'm los. De rij donkere dennen staat aan het eind van het vliegveld, komt dreigend dichterbij, dichterbij, nog dichterbij. Hoeveel mannen zijn er zo verongelukt? Haal 'm terug, Jackie boy. Laat 'm zijwaarts slippen. Afbreken. Nu. Driehonderd meter. Jezusmina. Een

windvlaag tilt de linkervleugel op en ze hellen iets naar rechts. En dan voelen ze het. Een koude golf lucht in hun maag. We zijn los, Teddy, we zijn los, kijk! Een flauwe stijging. Het hart durft nauwelijks op te springen, maar de kist is een halve meter de lucht in, kruipt omhoog, de wind fluit door de stijlen. Hoe hoog zijn die bomen? Hoeveel man zijn er verongelukt? Hoeveel van ons zijn gesneuveld? Brown rekent in gedachten de dennen om in mogelijk lawaai. De klap van de schors. De wirwar van stammen. Het takketakketak van twijgen. De dreun. Hou je vast, hou je vast. De keel nog dicht van angst. Ze komen een beetje omhoog uit hun stoel. Alsof dat het gewicht van het vliegtuig onder hen kan afwerpen. Hoger nu, hup. De hemel achter de bomen is iets onmetelijks. Hoger, Jackie, hoger in godsnaam, hoger.

Daar zijn de bomen. Daar komen ze. Hun sjaals vliegen als eerste en dan horen ze het applaus van de takken beneden. - Dat kriebelde een beetje! brult Alcock door het lawaai heen. Ze vliegen pal tegen de wind in. De neus gaat omhoog. De machine mindert vaart. Een martelende klim over boomtoppen en lage daken. Nu oppassen voor overtrek. Blijven stijgen. Iets hoger zetten ze een flauwe bocht in. Oppassen. Rustig aan, ouwe jongen. Draaien maar. Een statige bocht, pure schoonheid, puur evenwicht, een eigen soort zelfvertrouwen. Ze houden hoogte. Draaien nu schuiner. Tot ze de wind achter hebben en de neus rechttrekt en ze echt op weg zijn. Ze zwaaien naar de propellerman, de mecaniciens, de weersdeskundigen, de paar andere achterblijvers beneden. Geen Emily Ehrlich van de Evening Telegram,

geen Lottie: moeder en dochter zijn al vroeg naar huis gegaan. Ze hebben het opstijgen gemist. Jammer, denkt Brown. Hij tikt op zijn binnenzak waar de brief nog zit. Alcock wist het zweet van zijn voorhoofd, zwaait dan naar hun eigen schaduw op het laatste stukje grond en stuurt het vliegtuig op half vermogen richting zee. Het tafereel beneden. Een strook goudkleurig zand. Boten die in de haven van St. John's dobberen. Speeltjes in een jongensbad. Alcock pakt de primitieve telefoon, schreeuwt halffluid: Hé, ouwe. - Ja? - Sorry, hoor. - Waarvoor? - Dat ik het nooit heb verteld. - Wat niet? Alcock grinnikt en werpt een blik op het water. Ze zijn acht minuten onderweg, zitten op duizend voet, met een windkracht van vijftig knopen achter. Ze slingeren over Conception Bay. Het water, een bewegende matgrijze vlakte. Plekken zon en blikkering. - Ik heb nooit leren zwemmen.

M.

SHIRA KELLER, M., UITGEVERIJ PODIUM, ISBN 978 90 575 9513 4 (€ 16,50)

Wat begint als een ongemakkelijke kennismaking tussen leraar en leerling, groeit uit tot een dagelijkse ontmoeting onder een vastgeroeste kerkklok, waar twee geliefden zich terugtrekken in een wereld waarin voor anderen geen plaats is. Tot er op een dag een dramatisch einde komt aan hun samenzijn. Jaren verstrijken, nooit heeft Leah met iemand over haar eerste liefde gesproken. Heeft de hartstocht tussen haar en M. werkelijk bestaan? Of heeft ze al die jaren een illusie met zich meedragen?

Zes op het eerste gezicht identieke proefwerkblaadjes had ik al verscheurd, verfrommeld en in mijn rugzak gepropt. De oplettende lezer zou het verschil ontdekken in die zin helemaal onderaan, nu eens met hoofdletters geschreven, dan weer quasi-onverschillig met kleine letters, een woordje meer, een woordje minder - variaties die een wereld van verschil zouden maken. Toen de bel een nieuwe poging onmogelijk maakte, stak ik met gierende zenuwen en een flauw gevoel van spijt mijn vertaling de lucht in, waar een zuchtje wind hem tegen mijn arm vouwde, voordat hij

door de surveillant, meneer Jongelius van Geschiedenis, in ontvangst werd genomen. Het zinnetje onder aan het blaadje was klein genoeg om niet door meneer Jongelius opgemerkt te worden, maar zo duidelijk dat Markus Prins, die het proefwerk zou nakijken, het niet over het hoofd zou kunnen zien. *Kan ik deze week, stond er, een keer met u spreken?*

Een week later was het niet de met rode balpen gekalligrafeerde tien die me een paar seconden wegsloeg van de aardkorst. Onder aan het nagekeken proefwerk, schuin onder mijn vraag, ook in het rood, met een handschrift dat licht achteroverhelde en netjes en precies was alsof hij eerst op een kladpapiertje had geoefend: Vanmiddag half vier, bij de Oude Kerk?

Dat Markus Prins me de rest van de les geen moment zou aankijken zou me die dag niet kwellen, zou me die dag niet doen terugverlangen naar de wereld van vóór die zomerse namiddag op het tweede balkon van de Amsterdamse Stadsschouwburg, nee, die dag was Markus Prins' niet-kijken een bezegeling, iets waar niemand van wist, iets wat onherroepelijk was

en wat geen clownsgesicht nog ongedaan zou kunnen maken. 'Zit niet zo te grijnzen,' fluisterde Deborah naast me. Geschrokken trok ik mijn gezicht in de plooi. 'Een tien hoor je met een pokerface te incasseren!'

De pauze bracht ik in de wc-ruimte door. Ik draaide mijn hoofd tot boven mijn

rechterschouder en keek met half dichtgeknepen ogen door mijn wimpers naar het meisje in de spiegel. Ze had een glimmende huid, vettig haar en zag er jong uit voor haar leeftijd. 'Zou dat mogelijk zijn?' fluisterde ik tegen het meisje in haar donkerblauwe coltrui. Iets in haar blik was al volwassen. Ik schudde mijn hoofd.

Om kwart over drie vroeg ik de conciërge waar ik de Oude Kerk kon vinden.

VERBORGEN

ADRI VAN BEELEN, VERBORGEN, UITGEVERIJ MARMER, ISBN 978 94 606 8139 4 (€ 15,00)

In *Verborgen* vertelt Adri van Beelen over de liefdesrelatie van Sophie en Martijn, die ingrijpend veranderd na het overlijden van hun dochter Eva, kort na de geboorte.

Het is stil in huis, ongewoon stil. ik ben net thuisgekomen en tref Sophie nergens aan. Ik roep haar een paar keer, maar er komt geen antwoord. Langzaam loop ik de trap op naar de bovenverdieping. En terwijl ik via de overloop in de richting van de badkamer ga, zie ik vanuit mijn ooghoeken dat de deur van de tot kinderkamer gebombardeerde ruimte wijd openstaat.

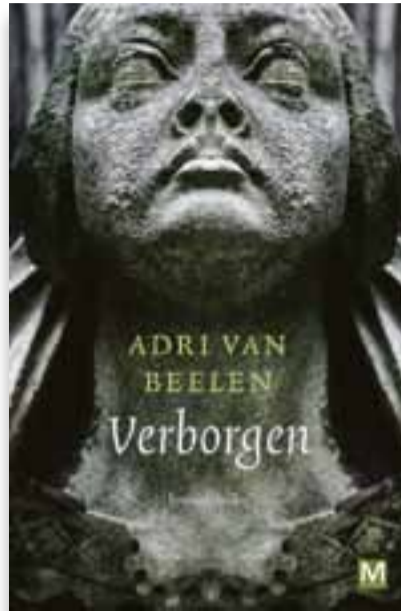
'Sophie!' roep ik.

Weer geen antwoord.

Langzaam loop ik naar de geopende deur. De kamer is nu al gedurende drie jaar verboden terrein voor mij. Nooit heb ik er meer een voet binnen gezet. Het maakt me niet uit, het hoort inmiddels bij de ongeschreven regels van het huis. Regels die door Sophie zijn opgesteld.

Maar nu de deur van de kinderkamer zo wijd open staat en ik er vrijwel zeker van ben dat Sophie niet thuis is, kan ik mijn nieuwsgierigheid niet meer bedwingen. In de verte schemeren de contouren van

een ledikantje; er gaat een schok door me heen. Ik loop verder en zie gordijnen met olifantjes en clowntjes. Maar de grootste verbijstering maakt zich van me meester als ik de kamer binnentreed. Ik sta stil en houd mijn adem in. Geïmponeerd door alles wat ik zie, kijk ik ademloos naar de kinderkamer die Sophie heeft ingericht. De kamer is rondom behangen met in kleur uitgebeelde sprookjes. Langs één wand bevindt zich een rij van wel dertig poppen, beren en andere knuffels. Tegen de andere wand staan een schoolbordje met krijtjes, een wissel en een schooltafeltje. De lamp in het midden van de kamer is van rode stof met pluimpjes en kwastjes. Bij het raam staat een tv'tje met daarnaast een stapel dvd's met kinderfilms. Er liggen meisjesboeken en stripboeken. In de kast videospelle-

tjes, en naast de kast staan behalve een strijkplankje met een strijkboutje ook een klein ouderwets hobbelpaard en, geheel uit de toon vallend in deze meisjeskamer, een honkbalknuppel. Het is alsof het kind dat in deze kamer leeft straks binnenhuppelt en kan gaan doen wat het wil: slapen, met poppen spelen, tekenen, kleien. Zo compleet is de kamer ingericht.

Terwijl ik daar midden in de kamer sta en mijn blik telkens andere details registreert, hoor ik een geluid achter me dat verradt dat er iemand binnenkomt. Ik draai me om en weet even niet wie of wat ik zie. In de deuropening staat de ultieme reden om alle nobele voornemens van een man in één klap van tafel te vegen. Sophie. Ze draagt haar rode jurkje waarmee ze me een jaar geleden ook heeft verleid. Dezelfde opengewerkte zwarte pumps

als een jaar geleden. Het lange haar los, lipstick, gelakte nagels en een zoet parfum. Ik herken haar bijna niet meer, zo anders ziet ze er nu uit. Heel anders dan de afgelopen maanden. De Sophie nog van vóór... van vóór die verschrikkelijke gebeurtenis.

Zo blijf ik staan en probeer in te schatten wat er met haar gebeurd is en wat ze van plan is. Ze is zo aantrekkelijk, zo verleidelijk. Ja, ik meen toch te zien dat ze verleidelijk naar mij kijkt. Langzaam wandelt ze op me af, ze kijkt me nu koel en zakelijk aan.

'Sophie', zeg ik zacht. Het is alles wat ik zeg.

'Draai je om', fluistert ze.

Wat gaat ze doen? Wat is ze van plan? Ik voel dat mijn hart

sneller gaat kloppen, dat ik opgewonden raak, opgewonden van haar stem, haar aanraking. Ik draai me om en kijk naar het raam. Het is onwerkelijk om hier in deze kamer te staan, deze ongewone kamer in deze ongewone situatie. Ik wil iets zeggen, ik wil iets roepen. Wat gaat er komen?

En op hetzelfde moment is daar, als uit het niets, die hevige, doffe, alles verpletterende pijn in mijn achterhoofd.

ZOLANG ER STERREN AAN DE HEMEL STAAN

KRISTIN HARMEL, ZOLANG ER STERREN AAN DE HEMEL STAAN, UITGEVERIJ ORLANDO, ISBN 978 90 229 6009 7 (€ 15,00)

Hope, eigenaresse van een bakkerij op Cape Cod, vertrekt naar Parijs om uit te zoeken wat er in de Tweede Wereldoorlog met haar familie is gebeurd. Een hartverwarmende roman over hoop, moed en geloof.

'Daar is hij,' zegt Mamie zachtjes, en ze wijst vlak boven de horizon naar een ster die zwak in het schemerdonker staat te fonkelen. 'De Avondster. Venus.'

Ineens moet ik denken aan de verhaaltjes die ze me vroeger altijd vertelde over een prins en een prinses in een verland, waarin de prins met gemene ridders moest gaan vechten en de prinses beloofde dat hij haar op een dag zou komen halen omdat hun liefde nooit voorbij zou gaan. Ik kijk dan ook verbaasd op als ik Annie hoor mompelen: "Zolang er sterren aan de hemel staan, zal ik van je houden." Dat zei de prins in je verhaaltjes altijd.' Als Mamie haar aankijkt, staan er tranen in haar ogen. 'Dat klopt,' zegt ze. Ze steekt haar hand in de zak van haar jas en haalt er de Star Pie uit die ik voor haar moest meebrengen. Hij is nu geplet en de ster bovenop is verkrumeld. Annie en ik wisselen even een blik.

'Heb je die meegenomen?' vraag ik. Ik

voel een lichte wanhoop; ik had het idee dat ze vandaag helder was. 'Ja, lieverd,' zegt ze heel duidelijk. Ze staart even naar het gebak, terwijl het om ons heen steeds donkerder wordt. Ik wil net voorstellen om terug te gaan als ze zegt: 'Weet je, mijn moeder heeft me dit gebak leren maken.' 'Dat wist ik niet,' zeg ik.

Ze knikt. 'Mijn vader en moeder hadden een bakkerij. Vlakbij de Seine, de rivier die door Parijs stroomt. Daar werkte ik als jong meisje, net zoals jij nu doet, Annie. En net zoals jij vroeger deed, Hope.' 'Je hebt ons nooit eerder iets over je ouders verteld,' zeg ik.

'Er zijn heel wat dingen die ik jullie nooit heb verteld,' zegt ze. 'Ik dacht jullie op die manier te beschermen, mezelf te beschermen. Maar ik raak mijn herinneringen kwijt en ik ben bang dat ze, als ik die

dingen nu niet vertel, voor altijd wegblijven, en dat de schade die ik heb aangericht niet meer te herstellen is. Het is tijd dat jullie de waarheid horen.'

'Waar heb je het over, Mamie?' vraagt Annie, en ik hoor bezorgdheid in haar stem. Ze kijkt me aan en ik weet dat zij hetzelfde denkt als ik: het gaat weer fout met Mamies geheugen.

Voor ik iets kan zeggen, begint Mamie stukjes van het gebak af te breken en in zee te gooien. Ze fluistert iets, zo zacht dat ik haar nauwelijks kan verstaan, terwijl intussen de golven tegen de rotsen aan onze voeten slaan.

'Eh... Wat ben je aan het doen, Mamie?' vraag ik zo vriendelijk mogelijk en ik probeer niet te laten horen dat ik me zorgen maak.

'Sst, kind,' zegt ze. Ze blijft stukjes gebak

in het water gooien. 'Wat zeg je, Mamie?' vraagt Annie. 'Dat is geen Frans, toch?' 'Nee, schat,' antwoordt Mamie kalm. Annie en ik kijken elkaar vragend aan als Mamie het laatste stukje gebak in het water gooit. Ze pakt onze handen. 'Wie is als Gij, Heer?' zegt ze dan, en: 'Gij zult al hun zonden in de diepten van de zee werpen.' 'Wat zeg je, Mamie?' vraagt Annie weer. 'Is dat uit de Bijbel?' Mamie glimlacht. 'Het is een gebed,' zegt ze. Ze staart even naar Venus, terwijl Annie en ik zwiiggend naar haar kijken. 'Hope,' zegt ze ten slotte. 'Je moet iets voor me doen.'

HOE DUUR WAS DE SUIKER?

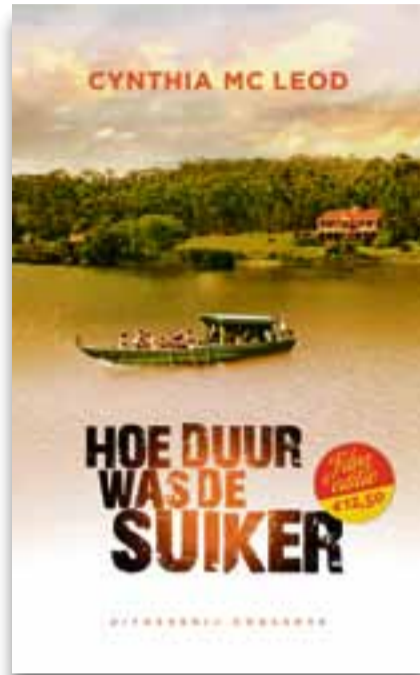
CYNTHIA MCLEOD, HOE DUUR WAS DE SUIKER?, UITGEVERIJ CONSERVE, ISBN 978 90 542 9048 3 (€ 18,99)

Elza en Sarith, twee halfzusjes, wonen met hun familie op een grote suikerplantage in Suriname. Het is de bloeitijd van de suikercultuur, maar ook die van de voortdurende vrees voor aanslagen door marrons, die onder leiding van Boni uitgevoerd worden op de plantages. Ondanks hun beschermende opvoeding komen de meisjes toch in aanraking met de opstandelingen en de Boni-oorlogen. En beseffen ze dat de suiker duur betaald wordt...

De dag brak aan op plantage Hébron en terwijl de hemel aan de oostelijke zijde zich rood kleurde door de opkomende zon, gingen één voor één deurtjes open van de slavenhutten en kon men kleine vuurtjes zien onder de afdakjes daarnaast. Faya watra werd gemaakt. Heet water waarin een scheutje melasse werd geroerd. Hier en daar steeg een heerlijke damp op uit een kookpot, omdat er in het water een anijsblad of wat kruiden was gedaan.

Bij alle hutjes kon men nu mannen, vrouwen en kinderen zien staan, soms prattend, sommige rondkijkend. Vervolgens liepen de meesten naar de zuidzijde van

de plantage, waar er haaks op de rivier een kanaal was gegraven, dat diende voor de toe- en afvoer van water. Naast het botenhuis, waar de rivieroever ondiep was, gingen ze in het water om een bad te nemen; de groten meer ernstig, de kinderen soms vrolijk lachend en elkaar nat spetterend. Met een lendendoek om het natte lichaam geslagen gingen ze daarna terug naar de hutjes, meest in kleine groepjes, voorafgegaan en gevolgd door naakte grote en kleine kinderen. Het was dan tijd om de faya watra te drinken en als ontbijt wat overgebleven restjes van het vorige avondmaal te eten. In de hut waar de vijftienjarige Amimba met haar moeder, broertjes en zusjes woonde, deed ma Leida in een grote kalebas een handvol gedroogde kruiden en

schonk daar kokend water op. Dit drankje was voor Amimba; zoals elke maand het geval was, had ze erge buikpijn. Kermend had ze de hele nacht op haar matje gelegen, draaiend van de ene op de andere zijde, nu eens liggend, dan weer zittend. Nu sliep ze wat. Gelukkig. Maar ook ma Leida zelf had de afgelopen nacht haast geen oog dicht gedaan. Na faya watra en ontbijt ging men in de richting van het magazijn, een enkele vrouw met een

kind aan de borst, weer een andere had de baby al op de rug gebonden. Bij het magazijn waren de deuren nog gesloten, maar het duurde niet lang of daar kwam de blanke opzichter, masra Mekers, al met de sleutels. Aan ieder gezinshoofd werd nu het avondrantsoen uitgedeeld, en men kreeg te horen wat er die dag

gedaan moest worden.

Eerst de presentatie, Waar was Kofi? O ja, die had een verstuite enkel en ging dus niet 't veld in, maar moest werken in de timmerloods. Amimba buikpijn? Alweer! Geen onzin! Hier komen of ze werd met de zweep gehaald. Waarom had Afi haar baby niet bij zich? Die was ziek, de hele nacht koorts. Afi liet hem vandaag liever thuis bij de geneesvrouw. Die zou hem een kruidenbad geven tegen de koorts. Tenu? Waar was Tenu? Hier komen! Basya, vijf zweepslagen voor de dertienjarige Tenu, die voor de kippen zorgde. Hij had eieren gestolen, er waren wel zes te weinig gisteren, de lege doppen lagen nog naast het hok. Tenu maakte veel misbaar! Geloven, hij had geen eieren gestolen. Wist masra dan niet dat er een grote sapakara op de loer lag en dat die de eieren stal?

VOOR JOU

JOJO MOYES, VOOR JOU, UITGEVERIJ DE KERN, ISBN 978 90 325 1382 5 (€18,95)

In het ongewone liefdesverhaal *Voor jou* ontmoeten we Louisa – Lou – en Will. Will zit in een rolstoel, en Lou wordt aangenomen om hem te verzorgen. De twee botsen enorm, maar langzaam vinden ze een balans. Als Lou Will eindelijk weet over te halen ergens naartoe te gaan, kiest hij een klassiek concert.

Ik vroeg Will wat ik het beste aan kon trekken, en hij keek me aan of ik gestoord was. 'Het licht is uit,' legde hij uit. 'Niemand kijkt naar je. Ze letten alleen op de muziek.'

'Jij snapt dus niets van vrouwen,' zei ik. Uiteindelijk nam ik verschillende outfits mee naar het werk.

Nathan kwam voor zijn avondtaken om halfzes, en terwijl hij voor Will zorgde verdween ik naar de badkamer. Eerst trok ik mijn 'artistieke' outfit aan: een groene overgooier met enorme donkergele kralen erop. Ik vermoedde dat mensen die naar concerten gingen heel arty en flamboyant waren. Will en Nathan staarden me allebei aan toen ik de kamer in kwam.

'Nee,' zei Will ronduit.

'Dat is het soort jurk dat mijn moeder

draagt,' zei Nathan. 'Je hebt me nooit verteld dat Nana Mouskouri je moeder was,' reageerde Will. Ik hoorde ze grinniken toen ik weer naar de badkamer verdween.

De tweede outfit was een heel strenge zwarte jurk, met een klokrok en een wit kraagje en witte manchetten, die ik zelf had gemaakt. Ik vond het er zowel chic als Parijs-achtig uitzien.

'Daar kun je ijsjes in verkopen,' zei Will.

'Ja, man, je ziet eruit als de perfecte dienstmeid,' zei Nathan goedkeurend. 'Ik zou hem gerust hier op het werk dragen. Echt.'

'Straks vraag je haar nog om met een plumeau langs de plinten te gaan.'

'Nu je het zegt, het is hier inderdaad een beetje stoffig.'

'Jullie krijgen morgen allebei een scheut

chloor in je thee,' zei ik.

Ik hees me in mijn laatste optie, een vintage jurk van donkerrood satijn. Hij was gemaakt voor een wat zuiniger generatie, en ik moest altijd een schietgebedje doen dat ik de rits langs mijn taille kreeg, maar als ik hem droeg, zag ik eruit als een filmster uit de jaren vijftig. Het was zo'n jurk waar je je altijd goed in voelde. Ik bond een grijze zijden sjaal om mijn nek om mijn décolleté te

verhullen. Toen deed ik wat bijpassende lippenstift op en ging naar de zitkamer. 'Kla-bam,' zei Nathan bewonderend. Will bekeek de jurk van onder tot boven. 'Dit is hem,' zei hij. Zijn stem klonk vlak en vreemd afgemeten. En toen ik de jurk nog wat over mijn boezem trok, zei hij: 'Maar de sjaal moet weg.' Mijn hand schoot naar mijn hals. 'De

sjaal? Waarom?'

'Het past niet. En het is net of je iets probeert te verhullen.'

'Ja, maar... anders ben ik één en al décolleté.'

'En?' zei hij. 'Luister eens, Clark, als je zo'n jurk draagt, doe het dan vol zelfvertrouwen. Hij moet je niet alleen fysiek maar ook mentaal passen.'

'Jij bent echt de enige vent die het in zijn hoofd haalt een vrouw te vertellen hoe ze een jurk moet dragen, Will Traynor.'

Maar ik deed de sjaal af.

DE UREN DIE WE DEELDEN

Ji-Young Gong, *DE UREN DIE WE DEELDEN*, UITGEVERIJ THE HOUSE OF BOOKS, ISBN 978 90 443 4006 8 (€ 18,95)

De Koreaanse Yu-jeong wordt verliefd op een ter dood veroordeelde. *De uren die we deelden* van Ji-Young Gong is een ontroerende roman die alle grenzen overstijgt.

De fijne sneeuw die 's middags in vlagen begon te vallen ging over in regen. De straten werden overspoeld door een wazig, blauwig licht en de lucht, die zwaar was van het vocht, drukte op de stad en deed de grens tussen hemel en aarde vervagen.

De klok gaf tikkend aan dat het na vijven was.

Ik trok mijn jas aan en verliet mijn flat. Op het parkeerterrein stonden de auto's zwijgend als het graf en de gele lichtjes die een voor een aangingen in de ramen aan de overkant begonnen als onbereikbare sterren te schijnen. De bomen langs de kant van de weg, die al lang hun bladeren kwijt waren, zagen eruit als een omheining van prikkeldraad die de woningen van de armen aan de andere kant scheidde van de luxueuze appartementen aan deze kant. Ik stond even stil voordat ik in mijn auto stapte en keek terloops omhoog. De flatgebouwen stonden met hun rug naar de hemel

en benamen met hun zwaarwichtige lijven het zicht op de wolken. Zoals ze daar stonden in het vervagende licht van de avondschemering, leken de gebouwen op een rechte, regelmatige rij forten. Er viel een miezerige winterregen op de bevroren straat. Ik stapte in mijn auto. Zodra ik de koplampen aandeed, verschenen er regendruppels, als fijngeschaafd ijs, in de ronde lichtbundels. Het donker werd slechts onderbroken door het vrolijke, kleurige lichtschijnsel van de straatlantaarns en winkelpuien – misschien viel de regen alleen maar binnen dat schijnsel. In het donker hadden we er per slot van rekening geen idee van wat er allemaal op ons viel.

Dokter Noh had me opgebeld om te vertellen dat tante Monica was ingestort en weer in het ziekenhuis lag. 'Deze keer

is de prognose niet goed. Je moet je maar voorbereiden.' Dat betekende dat ik me erop moest voorbereiden dat ik weer iemand moest loslaten. Ik haalde me Yun-su's gezicht voor de geest terwijl ik de motor startte: een bril met zwart hoornen montuur, een bleek, weggekwijnd gezicht, lippen die nog jeugdig rood waren, een ondiep kuiltje in slechts één wang wanneer hij

verlegen lachte. Maar eigenlijk wilde ik niet aan hem denken. Ik had in menig slapeloze nacht mijn best gedaan hem uit mijn gedachten te bannen. Nachten waarin ik niet in slaap kon komen zonder sterkedrank, sombere ochtenden waarop ik wakker werd met het gevoel gewurgd te worden. Uit gewoonte stopte ik dan mijn gezicht in mijn kussen en wachtte op de tranen, maar het enige wat er uit me kwam was een vreemd gekreun. Er

waren dagen waarop ik dacht: mooi, het is maar beter dat ik het me blijf herinneren, dat ik alles onthoud tot het allerlaatste detail, maar dan was het eind van het liedje toch weer dat ik dronken werd en buiten westen op de bank lag. Toen Yun-su er niet meer was, dacht ik iedere ochtend zodra ik mijn ogen opendeed dat mijn leven van nu af aan nooit meer zou worden zoals het was. Alles was overhoopgehaald, net als in het begin. Maar nadat ik hem had leren kennen werden mij twee dingen duidelijk: dat ik nooit meer een zelfmoordpoging kon doen en dat dit zowel het afscheidsgeschenk als de straf was die hij me naliet.

MORGENZEE

Margaret Mazzantini, *MORGENZEE*, UITGEVERIJ WERELDBIBLIOTHEEK, ISBN 978 90 284 2515 6 (€ 14,90)

Twee moeders, twee kinderen, twee werelden. Voor wie alles kwijt is, rest alleen nog hoop.

Vito kijkt naar de zee, hij loopt op blote voeten. Hij heeft grijpvoeten, eeltig als die van een matroos. Aan het eind van de zomer gebeurt hem dat altijd: zijn voeten zijn klaar om naakt op de rotsen en de kiezels te blijven.

Het was een luie zomer geweest, echt heel leeg. Hij sliep lang uit en zwom maar weinig. Verdwaasd liep hij naar de zee. Hij las een paar boeken in een grot, terwijl de krabben uit hun hulletje kwamen en er weer in terugkropen.

Vandaag draagt hij een T-shirt en een broek, het is gaan waaien. Vito kijkt naar het afval, de brokstukken van boten en al het andere dat op het strand is uitgespuugd, zodat het nu net een zeestortplaats lijkt.

Aan de andere kant van de zee is het oorlog.

Het is een tragische zomer geweest voor het eiland. De gebruikelijke tragedie, maar dit jaar nog erger.

Vito is weinig in het dorp geweest. Hij zag het vluchtelingencentrum uit zijn voegen barsten, het stonk er als in een

dierentuin. Hij zag die arme zielen in de rij staan voor de keuken in de tent, de plastic wc-hokjes. Hij zag hoe de kampen 's nachts waren bezaaid met zilverkleurige dekens. Hij zag Tindara, hun buurvrouw, gillen en bijna sterven van schrik toen een Tunesiër haar huis binnenkwam om te stelen. Hij zag hoe de jongens die hij al van kinds af kent en nu niet eens meer groet grote pannen couscous klaarmaakten voor de Arabische lunch van de wanhopigen.

Vito weet niet wat hij van zijn leven wil maken, hij zou wel naar de kunstacademie willen, dat is een gedachte die zich deze zomer heeft gevormd en die hij nog aan niemand heeft verteld. Hij kan goed tekenen, dat is het enige wat hem altijd gemakkelijk en natuurlijk is afgegaan.

Misschien omdat je er niet bij hoeft na te denken, je hoeft alleen maar de handbeweging te volgen. Misschien omdat hij zo veel tijd heeft doorgebracht met het volkladden van schriften en schoolbanken in plaats van met leren. Hij kijkt naar een wrakstuk van een boot, een zijkant met blauwe en groene strepen, een Arabische ster en maan.

Tot vorig jaar ging hij nog vissen. Hij legde een zakje met mosselschelpen en etensrestjes in het water, vastgemaakt aan een dobber. 's Ochtends vroeg haalde hij de octopussen op, die aan het zakje geplakt zaten en probeerden met hun tentakels naar binnen te dringen. Als ze groot waren, was het een heel gevecht. Ze zogen zich aan hem vast, hij trok ze van zich af. Pijlintvissen bij het maanlicht, met zijn hengel in de haven, met zijn har-

poen in de grotten. Hij vond het geweldig om vlees uit de zee te trekken.

Deze zomer is het niet eens in hem opgekomen om met ingehouden adem naar beneden te duiken. Hij is in zijn hangmat blijven liggen. Ook naar het dorp ging hij alleen als het absoluut noodzakelijk was. Al dat verdriet, die chaos. Er is een deel van het eiland waar de wereld niet komt. Je hoeft maar een paar stappen te zetten en je bent buiten het gebied van de aan land gekomen bootvluchtelingen en de televisiejournals.

INTRODUCTIE

Niemand verliest zijn jeugd compleet

Als baby eet je boeken, als peuter wordt je voorgelezen en als kleuter lees je voor het eerst zelf een boek. Op de basisschool begin je een zekere voorkeur te ontwikkelen voor een bepaald soort boeken. Op de middelbare school ben je geen kind

meer en lees je *Young adult*-boeken tot je echt volwassen bent.

Door Sanne Wolters

Mijn aanstaande functie als redacteur Jeugd heeft mij aan

het denken gezet over mijn boekverleden. Dit leverde een leuk rijtje favoriete jeugdboeken op. Mijn boekgeschiedenis begint bij *Nijntje*, favoriet bij zowel mijn zus als mij. Terwijl ik op de *Nijntje*-boekjes sabbelde probeerde mijn zus ze aan mij voor te lezen.

Er is niets leuker voor een kind dan voorgelezen te worden. Mijn moeder las altijd voor uit *Jip & Janneke* en andere boeken van Annie M.G. Schmidt. Hier begon de liefde voor de fantasierijke en leuke verhaaltjes van deze heldin. *Puk van de Petteflet*, *Otje* en *Abeltje* waren en zijn nog steeds mijn favorieten. Het leuke was dat we er ook cassettebandjes van hadden. Dus op weg naar Zuid-Frankrijk werd het bandje van *Puk van de Petteflet* opgezet om ons zoet te houden. Ook de verhalen van Roald Dahl waren erg leuk om uit voor gelezen te worden, van *Sjakie en de chocoladefabriek* tot aan *De GVR*. Hierna werd het tijd om zelf te gaan lezen. Ik kreeg een abonnement op de openbare bibliotheek en kon mijn gang gaan.

De stripboeken vond ik het mooist. *Lucky Luke*, *Sjors & Sjimmie* en *Jan, Jans en de*

Kinderen, ik vond het allemaal prachtig. Binnen een jaar had ik alle stripboeken 'gelezen' en moest ik noodgedwongen de gewone boeken uitproberen.

Mijn zus raadde de afdeling spannende boeken aan. Ik probeerde de boeken van Paul van Loo, maar na de *Griezelbus*, *Dolfje Weerwolfje* en *De grijpgrip* was ik wel klaar met de spannende boeken. Het werd tijd voor Carry Slee. De meeslepende verhalen van leeftijdsgenootjes vond ik razend interessant. Vooral de boeken *Spijt* en *Afblijven* zijn mij erg bijgebleven. Dit zijn de boeken waarbij ik voor het eerst een traantje heb gelaten.

Toen was daar opeens Francine Oomen. *Lena Lijstje* was het eerste boek dat ik van haar las. Zoals veel kinderen dat hebben werd Lena mijn voorbeeld. Ik ging ook van alles lijstjes maken en sindsdien noemt mijn moeder mij wel eens Lena Lijstje. De *Hoe overleef ik*-hype ging ook niet aan mij voorbij. Bijna elk jaar met de Boekenweek mocht ik zo'n *Hoe overleef ik*-boek uitkiezen. De verhalen rondom de opstandige puber Rosa waren spannend. Daardoor stapte ik over naar *Young adult* boeken. De *Gossip Girl*-serie was erg gewild bij mijn vriendinnen. Gelukkig had de bibliotheek ze ook. Elke vrijdag ging ik terug voor een nieuwe van Cecily von Ziegesar tot ze op waren. Verhalen over vriendinnen en verliefdheid waren super spannend voor een verse puber als ik.

Na Von Ziegesar ging uiteindelijk de volwassenboekenwereld voor mij open – alleen de *boekenwereld* tenminste, want niemand verliest zijn jeugd compleet. Daarom lijkt het me ook fantastisch om aan de slag te gaan als Redacteur Jeugd. Wie weet kan ik mijn favoriete jeugdschrijvers alsnog ontmoeten!

PAS VERSCHENEN

RAAF

Lilly is vijftien als haar moeder overlijdt. Ze woonde in de grote stad, maar moet die plek nu verruilen voor een gehucht op de Veluwe. Ze moet het in haar eentje redden met haar verstrooide vader. Hij snapt haar niet. Lilly vindt het stomvervelend in het dorpje en haar vader is alleen maar bezig met zijn archeologische opgravingen en ontdekkingen. Het dorpje raakt in de greep van een aantal spookachtige gebeurtenissen. Lilly wordt doodsbang als er 's nachts ineens een monster aan haar zolder-raam staat. Ze raapt haar moed bijeen en zoekt bevriende klasgenoten om samen alles uit te zoeken over dat monster. En ze willen weten wat het dorpje in zijn greep houdt. Telkens verschijnt Raphael op het juiste moment om te helpen. Hij is bekend met de paranormale wereld.

Maar heeft hij niet stiekem ook een oogje op Lilly...? *Raaf* is het eerste deel van een spannende trilogie.

BARBARA M. VEENMAN, RAAF, UITGEVERIJ CONSERVE, ISBN 978 90 542 9347 7 (€ 17,99)

HASTA LA VISTA

Milla is zestien en wil deze zomer op vakantie met haar vriendinnen. Haar ouders vinden haar nog te jong en ze moet met hen mee naar Spanje. Het is dat haar vriendin Claire meegaat...

Claire en Milla vervelen zich nu tenminste samen. Maar dan ineens duikt de negentienjarige Max op, die zelf een grondig feest bouwt met zijn vriendengroep. Milla en Claire besluiten bij Milla's ouders weg te lopen, achter Max aan, naar het hippe feest. Nu horen ze er eindelijk ook bij! De volgende dag is de ramp echter niet te overzien. Claire is iets verschrikkelijks overkomen. Max en zijn vrienden zijn verdwenen. Claire en Milla willen terug, maar ze kunnen het gebeurde niet meer ongedaan maken. Claire is bang, ze schaamt zich. Milla kan haar niet meer bereiken en eenmaal

thuis pleegt Claire zelfmoord. Milla is intens bedroefd, maar weet één ding zeker: ze zal wraak nemen!

JUDITH VISSER, HASTA LA VISTA, UITGEVERIJ BOEKERIJ, ISBN 978 90 225 6476 9 (€ 16,95)

BESPREKING

Promille

Angela houdt van zoete mixdrankjes. Wie niet? Het smaakt net als gewoon frisdrank. Nee, ze houdt niet van bier en wijn. Hoezo? Denk je soms dat Angela een alcoholist is ofzo? Die mixdrankjes kunnen toch helemaal geen kwaad?

Ja, die mixdrankjes kunnen wél kwaad. Dat ontdekt Angela. De hele dag denkt ze eraan. Ze weet het nog wel te verbergen voor ouders en leraren. Nee, Angela gaat nauwelijks naar een feesttent of café. Maar ze drinkt wel mixdrankjes. Veel meer en veel vaker dan gezond voor haar is.

"Al vijftien jaar lang was De Roze Kaketoe het populairste danscafé van de omgeving bij de jeugd. Niet omdat het pand en zijn inrichting de fantasie prikkelden door allerlei vernuftige en moderne hoogstandjes. Integendeel, het interieur was eerder eenvoudig en voorspelbaar: houten vloeren en een lange gepolijste bar. Aan de muur hingen blauwe neonreclames en ingelijste lp's van artiesten die de meeste jonge bezoekers zelfs niet

kenden. De statafels stonden in een halve cirkel rond de dansvloer en langs de wanden stonden smalle banken, bekleed met donker kunstleer. Het was meer de beveiliging, of beter gezegd het gebrek aan beveiliging, wat de tent zo aantrekkelijk maakte. Er werd nauwelijks naar identiteitsbewijzen gevraagd, en dat lokte de nodige tieners naar het feestgedruis."

Angela gaat lekker door met drinken, en verlangen als ze niet drinkt. Angela kan stoppen, denkt ze. Ja, ze houdt nu eenmaal van die drankjes maar als ze het niet wil, is het toch zo afgelopen? Angela weet niet dat stoppen heel moeilijk is. Daar komt ze op de hardst mogelijke manier achter. Want langzaam kruipt haar alcoholverslaving in haar lijf, het controleert haar leven en het wordt langzaam

steeds erger. Tot het moment dat Angela in een ambulance onderweg is naar het ziekenhuis. Door een alcoholvergiftiging.

HELEN VREESWIJK, PROMILLE, UITGEVERIJ MANTEAU, ISBN 978 90 223 2843 9 (€ 17,50)

ADVERTENTIE

Vanaf 9 juli in boekhandel, euro 12,50
www.vampierzusjes.nl

GETIPT

Kinderboekentips uit Nijmegen

Lidewij Wijnhoven, medewerker van de Nijmeegse Kinderboekwinkel, gaf aan ons de volgende vijf tips door.

MINY ZOekt EEN THUIS

De kleine geit Miny zoekt een plaatsje om te kunnen wonen. Waar kan ze terecht? Niet bij de aap, niet bij de adelaar, niet bij de wolf... Een nieuw prentenboek over vertrouwen en

jezelf kunnen zijn. De prachtige illustraties zijn gemaakt door de Ethiopische kunstenaar Mikiyas Sewnet. 4+

GERARD SONNEMANS EN MIKIYAS SEWNET, MINY ZOekt EEN THUIS, UITGEVERIJ MENUET, ISBN 978 94 927 0700 1 (€ 13,50)

SPRINGENDE PINGUÏNS EN LACHENDE HYENA'S

Een heel dik dierenboek met allerlei weetjes over gewone en bijzondere dieren. Om bijvoorbeeld 's nachts net zo goed te kunnen zien als een uil, zouden je ogen net zo groot

moeten zijn als grapefruits. Daarnaast is dit boek vooral een kijkboek met prachtige platen om uren in te kijken en je te blijven verbazen. 4+

MARIJE TOLMAN EN JESSE GOOSSENS, SPRINGENDE PINGUÏNS EN LACHENDE HYENA'S, UITGEVERIJ LEMNISCAAT, ISBN 978 90 477 0528 4 (T/M 31 JULI € 15,00, DAARNA € 19,95)

AAN DE KANT, IK BEN JE OMA NIET

In twaalf keer twee gedichten vertelt **Bette Westera** over het leven van mensen die al heel oud zijn. Het zijn korte verhalen op rijm, die laten zien dat oude mensen ook jong

zijn geweest. Wat ze vroeger meemaakten, heeft vaak invloed gehad op wie ze nu zijn. Een fijn boek om samen met je opa of oma te bekijken. 6+

BETTE WESTERA EN SYLVIA WEVE, AAN DE KANT, IK BEN JE OMA NIET, UITGEVERIJ GOTTMER, ISBN 978 90 257 5075 6 (€ 22,95)

HET GROTE RIJKSMUSEUM VOORLEESBOEK

Ga je mee naar het Rijksmuseum? Dit prachtige dikke voorleesboek voert je alvast langs 25 schilderijen. Bij elk schilderij schreef een bekende Nederlandse

DE NIJMEEGSE KINDERBOEKWINKEL

auteur een verhaal. Er zijn verhalen van Jacques Vriens, Thijs Goverde, Bibi Dumon Tak, Mirjam Oldenhave... Resultaat is een heerlijk voorlees- en kijkboek over de meesterwerken

van het Rijksmuseum. 9+ **DIVERSE AUTEURS, HET GROTE RIJKSMUSEUM VOORLEESBOEK, UITGEVERIJ RUBINSTEIN, ISBN 978 90 476 1382 4 (€ 19,95)**

DIE DAG IN AUGUSTUS

Elke dag in de lange, Italiaanse zomer let Enrico op de schapen van zijn grootvader. Elke dag loopt hij dezelfde weg, ontmoet hij dezelfde mensen. Maar dan gebeurt er iets, op een dag in augustus. Iets verschrik-

kelijks, iets waardoor het leven van Enrico nooit meer hetzelfde zal zijn. Een wonderschoon klein boek voor fijnproevers dat alle zintuigen prikkelt. 10+

RINDERT KROMHOUT EN ANNEMARIE VAN HAEREN, DIE DAG IN AUGUSTUS, UITGEVERIJ LEOPOLD, ISBN 978 90 258 6188 9 (€ 12,95)

Verveel je je in die lange schoolvakantie? Tot en met 31 augustus organiseert de Nijmeegse Kinderboekwinkel de tentoonstelling 'Miny zoekt een thuis', met de originele illustraties bij het gelijknamige boek van **Gerard Sonnemans**. De illustraties zijn van een Ethiopische kunstenaar, **Mikiyas Sewnet**.

Kijk ook eens op de website www.lezenisleuk.nl voor meer kinderboekentips.

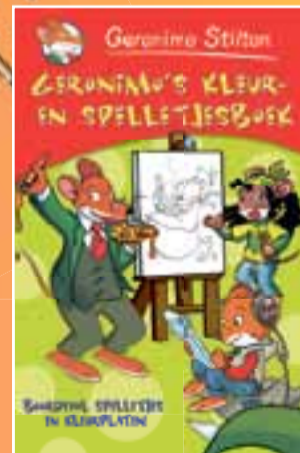
De hele vakantie iets te doen!

THEA'S VAKANTIEPAKKET Nu slechts € 11,50

Geronimo Stilton

VAKANTIEPAKKET € 9,95

Thea Stilton

Nu te koop in de boekhandel of via www.dewakkerwinkel.nl

KINDERBOEKENWEEK

Klaar voor de start: Kinderboekenweek 2013

Zit je bijvoorbeeld op voetbal, tennis of hockey? Misschien doe je wel eens een potje dammen of speel je een ander bij-

zonder spel. De hele Kinderboekenweek staat in het teken van sport en spel, winnen en verliezen.

Speciaal voor de Kinderboekenweek schreef Herman van Straaten *Je bent super... Jan!*. Het gaat over de verdwenen ouders van Jan. Het ministerie van Alleenstaande en In de Steek Gelaten Kinderen wil Jan naar een kostschool brengen, maar Jan wil dat natuurlijk niet! Van Straaten schreef én illustreerde

dit bijzondere boek, dat gratis voor jou is als je tenminste € 10,- uitgeeft aan kinderboeken.

Tekenaar Loes Riphagen maakte voor de Kinderboekenweek het Prentenboek: Zzz... Meneertje droomt. Na een pechdag krijgt hij een nachtmerrie, maar gelukkig droomt hij daarna iets heel moois. Hij scoort zelfs een doelpunt tijdens een voetbalwedstrijd! Dit boek is voor slechts € 5,- te koop.

En natuurlijk zijn er tal van activiteiten in de boekwinkel en bibliotheek bij jou in de buurt. Misschien komt je favoriete schrijver wel langs! Houd de website www.kinderboekenweek.nl daarom goed in de gaten!

PAS VERSCHENEN

DRIE DAPPERE PAARDJES

De paarden Vlekje, Vosje en Zwartje zijn elk jaar de grootste attractie op de kermis.

Ze lopen

door het dorp rond met kinderen op hun rug. Vlekje en Vosje proberen Zwartje ertoe te verleiden om samen het avontuur te zoeken. Vosje en Vlekje weten niet wat ze overkomt. Vosje wordt een sjiek rijpaard van een meisje. En Vlekje wordt een werkpaard op een boerderij. En Zwartje? Hij is teruggelopen naar zijn vertrouwde stek. Hij wist niet wat hij wilde. Tot het toeval voor hem een spannende toekomst heeft: Zwartje wordt een circuspaard!

RIAN VISSER, MARGRIET VAN NOORT, DRIE DAPPERE PAARDJES, UITGEVERIJ GOTTMER, ISBN 978 90 257 5021 3 (€ 13,95)

TROEP

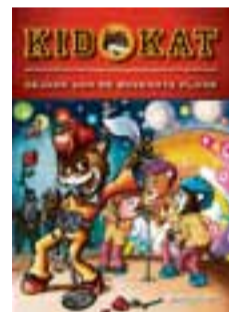

Aznar, Flip, Hidde, Pola, Knut, Mo, Nille, Trijn, Tuitje, Vladimir, Wally, Wanja en Wolke. Dertien kinderen die samen wonen op een woonboot. Hun moeder reist langs alle windstreken. Het fijne leven-

tje verandert zodra mevrouw Wijfjes van het Zorgbureau langskomt. Zij heeft het doel om de kinderen een Gelukkig en Veilig bestaan te laten leiden. Ze weet blijkbaar niet dat de kinderen dat leventje al lang hebben. Mevrouw Wijfjes gaat op zoek naar de vaders van de kinderen, er moet ineens een nieuwe ligplaats komen en er duiken meer vreemde mensen op. Zullen de dertien hun vertrouwde leventje kunnen voortzetten?

ILSE BOS, TROEP, UITGEVERIJ LEMNISCAAT, ISBN 978 90 477 0540 6 (€ 16,95)

GEJANK VAN DE BOVENSTE PLANK

Elcat is een misdadige popster. Hij wil zo rijk mogelijk worden met zijn liedjes. Hij zoekt hulp bij de hondemaffia. Het lijkt te lukken: overall is de muziek van zijn band Elcat &

De Hufters te horen. Het gejang wordt met de dag ondraaglijker en de ergernis groeit. Maar Elcat wil ook de talentenjact *Kat Factor* winnen. Geheim agent Kid Kat steekt daar echter een stokje voor. Natuurlijk maakt hij er weer een hopeloze rotzooi van! Lukt het Kid Kat desondanks om Elcat te stoppen?

KID KAT, GEJANK VAN DE BOVENSTE PLANK, UITGEVERIJ DAVIDSFONDS, ISBN 978 90 590 8475 9 (€ 16,95)

BESPREKING

Mam, een beest!

Thea Dubelaar schreef een boek vol gedichten en verhalen over beesten. Sommige zijn voor de kleinsten, andere juist voor de stoere kinderen. Sommige verhalen zijn fabels, andere verhalen zijn alledaagse gebeurtenissen. Vliegeren is voor het hele gezin bedoeld.

Menno is bang voor beesten, vooral voor kleine beesten met vleugels en sprieten

en heel veel poten. Hij vindt ze eng, vies, akelig, bah! En nu zit er een op zijn mooie Mickey Mouse-behang. Een groen beest.

'Mam, een beest,' gilt

Menno. Zijn moeder komt naar boven gehold.

'O, dat is gewoon een gaasvlieg,' zegt ze. 'Heb je gezien hoe mooi zijn vleugels zijn? Helemaal doorzichtig.'

'Sla hem dood,' roept

Menno.

'Ben je mal,' antwoordt

zijn moeder. 'Een gaasvlieg is nuttig. Ze komt binnen omdat het buiten koud is. Ze schuilt hier voor de winter. In de lente gaat ze weer naar buiten. Dan legt ze eitjes. Daaruit komen larven en die larven eten alle lastige luizen op die de planten kapot maken.'

'Dat kan me niets schelen,' zegt Menno.

'Ik vind hem vies. Je moet hem weghalen, anders kan ik niet slapen.'

'Goed,' zegt zijn moeder. 'Hij mag in mijn slaapkamer overwinteren.' Ze vangt hem voorzichtig en laat hem in haar eigen kamer weer los. De gaasvlieg verstopt zich meteen achter de kast.

Het is al bijna lente als Menno's moeder de gaasvlieg weer ziet. Ze zit boven haar bed op het behang.

'Kom eens kijken,' roept ze. Menno komt aanlopen. 'Ik zie niets,' zegt hij.

'Je moet beter kijken.'

Mama wijst naar het behang boven haar bed. En dan ziet Menno de gaasvlieg. Ze is niet groen meer maar zachtgeel, net als het behang.

'Ze is verkleurd,' zegt

Menno verbaasd.

Zijn moeder knikt. 'En buiten verkleurt ze weer. Daar wordt ze weer groen, net als

de bladeren.'

Menno bekijkt de gele gaasvlieg nog eens goed. Eigenlijk is zo'n beest niet echt eng, denkt hij nu. Maar dat zegt hij niet hardop.

THEA DUBELAAR, VIEGEREN (50 VERHALEN), GIBBON UITGEEFAGENTSCHAP, ISBN 978 94 913 6311 5 (€ 19,95)

UITGELICHT

Bikkel en papa gaan in bad

Bikkel en papa hebben in de tuin gewerkt. Daar zijn ze heel vies van geworden, dus stoppen ze hun vieze kleren in de was. Daarna gaan Bikkel en papa samen in bad. Van al het sop worden ze weer helemaal schoon en in de tussentijd kunnen ze het Echte Mannendingen hebben!

GIJS COFFENG, INGEBORG VRIENDS VAN DER STEIJN, BIKKEL EN PAPA GAAN IN BAD, UITGEVERIJ KIMIO, ISBN 978 90 564 7745 5 (€ 9,95)

LIZZY
Een serie waar je blij van wordt!

Suzanne Buis
LIZZY
De première

€ 9,95

In de serie Lizzy (9+) zijn ook verschenen: Nieuwe vrienden en Lizzy op de filmset.
Alle Lizzy-boeken zijn ook verkrijgbaar in het Lettertype Dyslexie. Kijk voor meer info op kluitman.nl

OVERLEVEN
GARY PAULSEN **IN DE WILDERNIS**
3 superspannende boeken in 1

Avontuurlijke omnibus: Neergestort, De winter, en De rivier

Meer dan 30.000 exemplaren verkocht!

Bekroond met de Silver Newbery Honor Books-prijs

€ 14,95

Kluitman.nl **KLUITMAN**

Blossom BOOKS

De leukste meidenboeken voor in de zomervakantie zijn nu heel aantrekkelijk geprijsd!

Sophie Kinsella voor jonge meiden. Hardop lachen gegarandeerd!

€ 5,-*

* Tot 1 september 2013

Vlammende trilogie over draki's, liefde en gevaar...

€ 5,-*

* Tot 1 augustus 2013

Humor, romantiek, tijdreizen en spanning in een! Bijna 1200 pagina's voor maar € 29,95.

€ 29,95

Blossombooks.nl

RECENSIE

De schaduwzijde van technologie

De bekroonde televisieserie *Kijken in de ziel*, waarin verschillende psychiaters spraken over hun vak, was vooral onder professionals een grote hit. Net als 'gewone' mensen kijken ze graag met enige afstand naar hun eigen vak.

Door Bram Bakker

Voor non-fictie over (geestelijke) gezondheid geldt hetzelfde:

vooral mensen uit het vak zijn er verzet op. *Wij zijn ons brein* van Dick Swaab was het verjaardagscadeau voor menig arts en psycholoog.

Goed geschreven non-fictie die is gebaseerd op wetenschappelijke kennis is vele malen prettiger leesvoer dan een review-artikel in een gerenommeerd vakblad. Op deze manier kun je ook nog eens je vakkennis bijspijkeren op een terrein dat je al dan niet toevallig interesseert. Zo had ik ongelooflijk veel plezier van het lezen van het boek *Wilskracht* van de Amerikaanse psycholoog Baumeister dat vorig jaar verscheen. En ik stak er een hoop van op.

Nu is er weer zo'n boek, over een onderwerp dat ons allemaal in meer of mindere mate wel eens bezighoudt. Het heeft de prikkelende (of zelfs: provocerende) titel *Digitale dementie* en het is geschreven door de Duitse hoogleraar en psychiater Manfred Spitzer. In Duitsland was het aanleiding tot debat en werd het een heuse bestseller. Ik verwacht dat het in Nederland niet anders zal gaan. *Digitale dementie* gaat over de keerzijde van de technologische vooruitgang. Over de nadelen van alle digitale activiteiten.

En als je dit boek leest zal het lastig vallen om niet te schrikken van de hoeveelheid aan wetenschappelijke informatie die op zijn zachtst gezegd de voordelen van alle computers en sociale media behoorlijk relativeert.

Ongetwijfeld heeft Spitzer de literatuur geselecteerd die hem in zijn betoog van pas kwam. En hij is zeker veel pessimistischer over de toekomst van onze jeugd dan een gemiddelde pedagoog of neurowetenschapper. Maar toch: de hoeveelheid argumenten die hij aandraagt is groot, en het gaat meestal niet om zwakke

bevindingen in de geciteerde artikelen. Wat me vooral trof is hoeveel we al weten over de ongunstige effecten van televisiekijken, zonder dat het ons gedrag serieus heeft beïnvloed. Het ligt in de lijn der verwachting dat ook onderzoek naar overmatig gebruik van de computer en sociale media niet zal leiden tot grote feestpartijen. Sterker nog: we weten nu al dat jongeren de tijd die ze online besteden ten koste laten gaan van huiswerk en voldoende slaap. Dat we de lange termijneffecten nog niet kunnen inschatten is natuurlijk geen reden om onszelf nu al kritische

vragen te stellen.

Het lezen van dit boek is daarbij behulpzaam, al was het maar door de grote hoeveelheid informatie die erin staat. En ook nog prettig opgeschreven. Snel lezen, en daarna discussie! **MANFRED SPITZER, DIGITALE DEMENTIE, UITGEVERIJ ATLAS CONTACT, ISBN 978 90 450 2433 2 (€ 19,95)**

POP

Backstage bij de Vlaamse muziekindustrie

Hoe ontstaan playlists? Waarom is de ene band succesvol en de andere niet? Die en vele andere muziekvraagstukken worden oplost door Gert Keunen, professor muzieksociologie in Brussel, Hasselt en Tilburg. Hij schreef een doctoraat over de selectiemechanismen in het Vlaamse popmuziekcircuit. Dat werd nu in boekvorm uitgegeven als *Alternatieve mainstream*.

Door Wendy Claes

Alternatieve mainstream geeft een totaalbeeld van de

muziekindustrie, namelijk de opbouw en werking van de muziekwereld, doch geografisch afgebakend. Gert Keunen bekeek enkel het Vlaamse muziekcircuit, al maakt hij meermaals de vergelijking met Nederland. Vanuit een sociologisch standpunt onderzocht de professor hoe muziek geselecteerd en dus opgepikt wordt. Daarvoor nam hij 24 interviews af van onder andere programmatoren, managers en radiomakers. Hun (anonieme) getuigenissen illustreren de 'leerstof'. Zo komt het boek immers over:

Een hoogst interessant boek voor wie zich wil verdiepen in de ware muziekwereld.

als een studieboek.

Keunen was zelf concertorganisator, platenbaas en muziekjournalist. Bovendien musicert hij nog steeds met zijn jazzband *Briskey*. Met 'alternatieve mainstream' bedoelt hij het underground-genre dat alternatief doch gecommmercialiseerd is. Mainstreammuziek duikt op in het circuit rond Studio Brussel, Humo, Rock Werchter en Pukkelpop. "Het zweeft ergens tussen de culturele en de economische logica", verduidelijkt Keunen.

"Het is muziek die voor de buitenwereld graag het label 'kunst' draagt, maar achter de schermen is het evengoed een product." Om te antwoorden op de vraag waarom de ene band succesvol is en de andere niet: tegenwoordig ligt

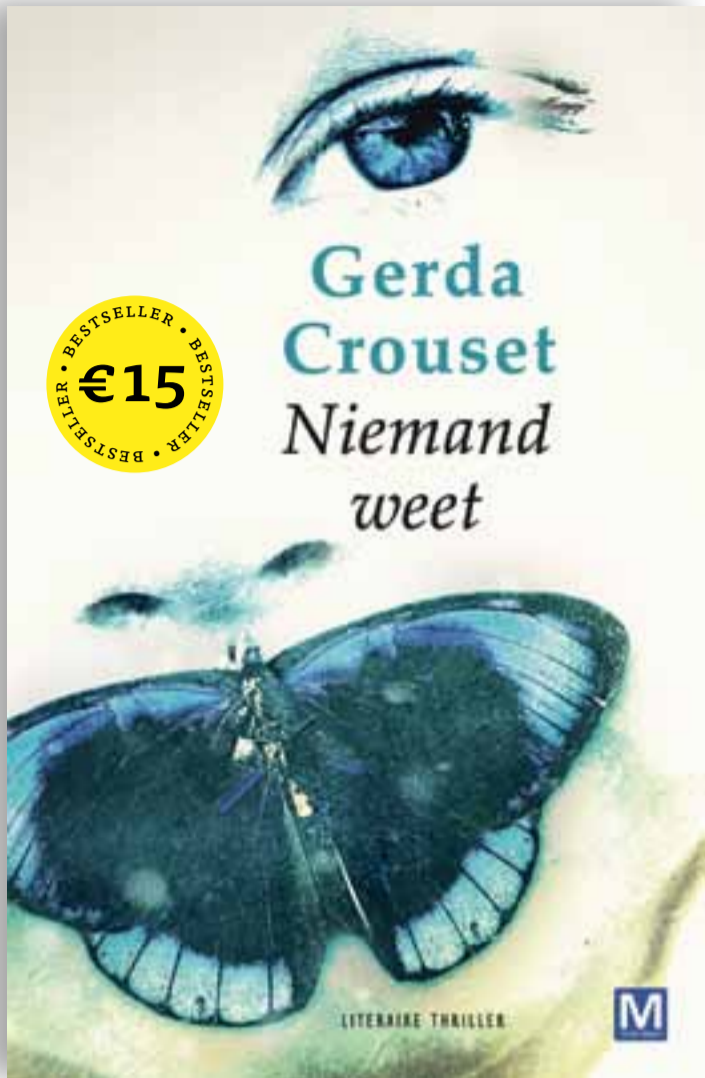
dat meer aan alternatieve platforms dan aan radiomakers, hoewel traditionele media belangrijk blijven. Een eerste hype op internet wordt vaak gevolgd door een doorbraak op de radio. Media nemen vaak van elkaar over en de muziekindustrie volgt. Artistieke kwaliteit zou evenwel geen garantie zijn voor (inter)nationaal succes, stelt hij. Persoonlijke smaak zorgt – naast sociale of

economische criteria – voor een filter op de selectie. Een hoogst interessant boek voor wie zich wil verdiepen in de ware muziekwereld, maar voor velen zal het wat kleur of beeldmateriaal missen. Kennis van muziek en/of sociologie is

daarboven een *must*, want termen als rendementslogica in de *outputselectie* en ambigüiteit van tweede-orde selectie maken het er voor een doordeweekse muzikliefhebber niet vlotter leesbaar op, al spreken *rock-canon* en *undergroundlogica* tot de verbeelding.

GERT KEUNEN, ALTERNATIEVE MAINSTREAM, UITGEVERIJ LANNOO, ISBN 978 94 014 0841 7 (€ 29,99)

In de psychologische thriller *Niemand weet* vertelt Gerda Crouset het sinistere verhaal van Leo van 't Sant, die in een tijdsbestek van nog geen 24 uur zijn goed georganiseerde leven ziet veranderen in een grote chaos.

Leo van 't Sant, medewerker van Sedna Wellness Centrum, wordt voor één dag tot manager gebombardeerd omdat John, de eigenaar, onverwacht zijn ernstig zieke moeder moet bijstaan. Juist die dag is de feestelijke opening gepland van het Hooibed chalet.

Alles verloopt vlekkeloos, tot Leo op de relaxweide een kolossale vrouw ontdekt met een enorme moedervlek op haar dijbeen. Haar verschijning brengt herinneringen boven aan zijn dikke pleegtante Anne. Leo raakt in paniek en wil alle sporen uitwissen die hem verbinden met zijn jeugd en de lugubere dood van tante Anne. Maar wat hij niet kan bevroeden is dat hierdoor juist nieuwe ontdekkingen worden gedaan waardoor zijn handelen in een wel heel ander dag licht komt te staan.

€15
Paperback
ISBN 97894 6068 142 4

De mooiste boeken zijn van Marmer

www.uitgeverijmarmer.nl

DE KROON OP ORANJE

Compleet met afbeeldingen van de inhuldiging van koning Willem-Alexander

In 1813 werd het Koninkrijk der Nederlanden gevormd, in 1814 de grondwet aangenomen en in 1815 nam Willem I de titel Koning der Nederlanden aan. Van 2013 tot 2015 worden deze voor de monarchie bepalende gebeurtenissen groots herdacht. In het eerste deel van de nieuwe serie *Waar & wanneer*, getiteld **De Kroon op Oranje**,

wijst historicus Arnout van Cruyningen de lezer verhalend de weg langs alle herdenkingen, monumenten en historische locaties.

Paperback, 192 pagina's
Rijk geïllustreerd
Full colour
Prijs slechts **9,95**
ISBN 9789059779273

‘De bundel is minutieus gecomponeerd (...) Vederlichte, bijna dansante regels vol pregnante beelden.’

– de Volkskrant

Hoe we slapen

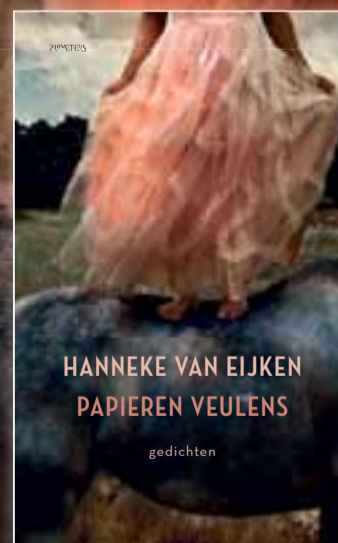
Later zullen ze ons vinden, in holtes in steen, onder lagen kalk en aarde

ze zullen zich voorstellen, met voorzichtige handen gruis uit onze neuzen aaien ons uit kiezelgrond kloppen en vegen

ze zullen nagaan hoeveel licht we vingen de vleugelslagen die we maakten het wrijven van onze voeten

misschien vermoeden dat we nachtenlang keken hoe sneeuwwolken voorbij trokken wij onze armen klapwiekend in de lucht hielden

hoe mijn lichaam onder je handen past

ISBN 978 90 446 2272 0 | PAPERBACK

PROMETHEUS www.pbo.nl

DAGBOEK

Leven als een jood in het Derde Rijk

Tot het bittere einde is de Duitse evenknie van het dagboek van Anne Frank. Beide boeken zijn een persoonlijk relaas van dag tot dag, geschreven door twee gewone mensen die het onthutsende karakter van de Jodenvervolging in rake taal vastleggen.

Vanzelfsprekend richtten we ons in Nederland al die tijd op Anne Frank. Maar recent verscheen *Tot het bittere einde* weer in het Nederlands. Victor Klemperer, een tot het protestantisme bekeerde jood, woont en werkt in Dresden als professor romanistiek aan de Technische Hochschule. Zijn leven lang houdt hij dagboeken bij. In deze uitgave zijn de notities tussen 1933 en 1945 verzameld.

Al op de tweede bladzijde (21 februari 1933) komt nazi-Duitsland ter sprake: 'Sinds ongeveer drie weken neerslachtigheid vanwege het reactionaire bewind.' Klemperer ziet de gevolgen in zijn slinkende collegezaal: de eerste mensen vluchten al. 'Het is een schande die iedere dag erger wordt. En alles en iedereen houdt zich stil, kruipt in zijn schulp, het diepst de joden en hun democratische pers.' Klemperer is nog het meest aangedaan 'dat men zo volslagen blind tegenover de gebeurtenissen staat en niemand enig idee heeft van de ware machtsverhoudingen.'

De hand van de nazi's knijpt steeds strak-

ker om Duitse en vooral joodse kelen. Helder en zakelijk benoemt Klemperer de ontwikkelingen. Hij heeft een scherpe blik op de werkelijkheid: direct na de brand in de Rijksdag ziet hij het vooropgezette, nazistische plan in plaats van de zogenaamde communistische misdaad. Intussen wordt Klemperers eigen leven beperkt. Vanwege de Neurenbergse Rassenwetten wordt hij in 1935 ontslagen. Hij werkt aan een boek over Franse literatuur totdat voor joden ook abonnementen op media en toegang tot bibliotheken verboden is. Vanaf dan schrijft hij steeds meer in zijn dagboeken. Dankzij zijn huwelijk met een niet-joodse vrouw ontsnapt Klemperer aan deportatie, maar in 1940 moet Klemperer met zijn vrouw in een 'jodenhuis' wonen. Ze lijken er vrij, maar weten continu de ogen van de gestapo op zich gericht. Ze leven in angst en onzekerheid. Voor een minimaal vergrijp moet hij meer dan een week de cel in. Precies en grondig documenteert Klemperer de pesterijen die hij moet ondergaan in een samenleving waar iedereen tegen joden is. Zo goed mogelijk probeert hij een gewoon leven te leiden. Maar hoe ziet dat er op, bijvoorbeeld, 1 maart 1941 uit? Het melkmeisje mag geen melk meer bij joden brengen, stortingen op de bank zijn gedecimeerd vanwege een 'sociale heffing' voor joden, de slager kan geen vlees verkopen met als smoes dat hij slecht bevoorrad is, een lange zoektocht naar eten elders

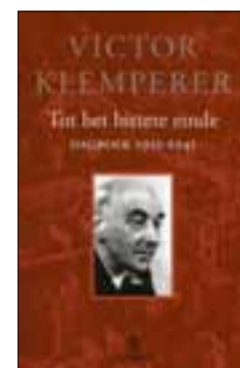
VICTOR KLEMPERER

'Ik heb altijd een dwangmiddel nodig om me – met ster – op straat te begeven.'

levert niets behalve koolraap op en bij thuiskomst in de avondschemering is er politiecontrole. Klemperer sluit droog af: 'Een dag uit mijn leven in het derde Rijk.' Langzaam maar zeker verliest hij iets essentieels: hoop. Ook als de kansen keren, wanneer de Duitse troepen verliezen – die feiten blijken, hoe fel de propagandamachine ook tekeergaat, het volk toch te bereiken – kan hij niet hopen. Meerdere malen noteert hij in zijn dagboeken dat de westerse invasie in Normandië een succes is, dat de Engelse troepen vorderen, maar: 'Ikzelf bleef heel koel, ik ben niet meer of nog niet in staat te hopen,' en later: 'We gissen, en ik kan niet hopen.' Aan de andere kant zegt Klemperer al sinds de Duitse invasie van Polen zeker te zijn van een Duitse nederlaag. Kan iemand, die schrijft dat hij niet eens meer een fatsoenlijke wandeling kan maken, wel hoop hebben? 'Ik heb altijd

een dwangmiddel nodig om me – met ster – op straat te begeven. Ik durf al heel lang niet meer voor een etalage te blijven staan, laat staan op een plek waar een krant is opgehangen.'

En dan: het apocalyptische bombardement op zijn thuisstad Dresden. Klemperer behoudt zelfs in dit (uitgebreide) verslag zijn zakelijke stijl, maar kan niet verhullen dat de ongekende vernietiging hem diep raakt. Hij en zijn vrouw overleven het bombardement en dankzij de chaos kunnen ze eindelijk ontsnappen. Wat volgt, is een maandenlange zoektocht naar veiligheid. Om Klemperer heen storten de resten van het derde Rijk ineen, geruchten over het einde van de oorlog worden heviger en extremer. Klemperer en zijn vrouw houden vol, zwerven maanden door Oost- en Zuid-Duitsland en komen uiteindelijk behouden thuis. Van de verschrikkingen in de concentratiekampen zou hij na deze dagboeken pas vernemen.

VICTOR KLEMPERER,
TOT HET BITTERE
EINDE, DAGBOEK
1933-1945, UITGEVERIJ
OLYMPUS, ISBN
978 90 467 0390 8
(€ 29,95)

PAS VERSCHENEN

BLEU BLANC ROUGE

Een gids voor mensen die Frankrijk nog niet goed kennen. Van Loo heeft voor een originele aanpak gekozen door zich 80 vragen te stellen over Europa's grootste land, gemakkelijk en voor iedereen herkenbaar. In het boek zoekt Van Loo naar antwoorden. Om de zoektocht te veraangenameen heeft hij 20 tips voor Franse chansons toegevoegd.

BART VAN LOO, BLEU BLANC ROUGE, UITGEVERIJ DE BEZIGE BIJ, ISBN 978 90 854 2498 7 (€ 17,50)

EILANDEN

Boudewijn Buch had een ware obsessie voor eilanden. Albert Beintema doet zijn tv-programma's in boekvorm over. Van polaire ijswerelden tot tropische hitte ontdekt hij van ruim negentig eilanden hun unieke karakter.

Oerhollands als Klein Bollenbult in de Drentse Aa of een exotisch regenwoud: geen enkel eiland is met een ander vergelijkbaar.

ALBERT BEINTEMA, EILANDEN, UITGEVERIJ ATLAS CONTACT, ISBN 978 90 450 2228 4 (€ 24,95)

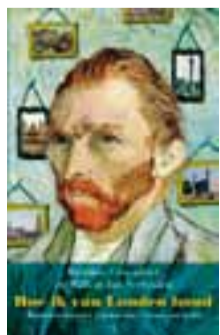
MIJ EEN ZORG!

Vlak na de oorlog ontstond de verzorgingsstaat. Vadertje Drees was de heraut van het naoorlogse systeem van uitkeringen en vangnetten voor de minder bedeelden en ongelukkigen. Anno 2013 heeft het systeem duidelijk zijn langste tijd gehad. Maar we willen niet meer terug. Hoe hervormen we een schier onbetaalbare moloch?

SJINDRA HERSCHBERG, MIJ EEN ZORG!, UITGEVERIJ BALANS, ISBN 978 94 600 3631 6 (€ 14,95)

HOE IK VAN LONDEN HOUD

In 1873 woonde Vincent van Gogh in de wereldstad Londen, dan vier miljoen inwoners groot. Hij werkt bij een kunsthandel, wandelt door de stad, bezoekt musea en collega's, observeert de metropool. Hoe zag Van Goghs Londen eruit en wat is ervan over? Zijn oude wereld blijkt verbazingwekkend in stand te zijn gebleven.

KRISTINE GROENHART & WILLEM JAN VERLINDEN, HOE IK VAN LONDEN HOUD, UITGEVERIJ ATHENAEUM, ISBN 978 90 253 0044 9 (€ 19,95)

ADVERTENTIE

De boeddhistische monnik en de topsporter hebben met elkaar gemeen dat ze, in rust, niet te snel ademhalen.

Zonder lichamelijke inspanning is een gezonde ademfrequentie namelijk vier tot acht keer per minuut. Veel mensen echter ademen continu sneller, tot meer dan twintig keer per minuut. Door kalmer te leren ademen krijg je juist energie! Daarbij bevordert de ademhalingsoefening een blijmoedige brein.

€ 15,- Uitgeverij Lucht
ISBN 978 9491 729 00 3

Filmedities slavernijromans

uitgeverij **Conserve**

Hoe duur was de suiker?

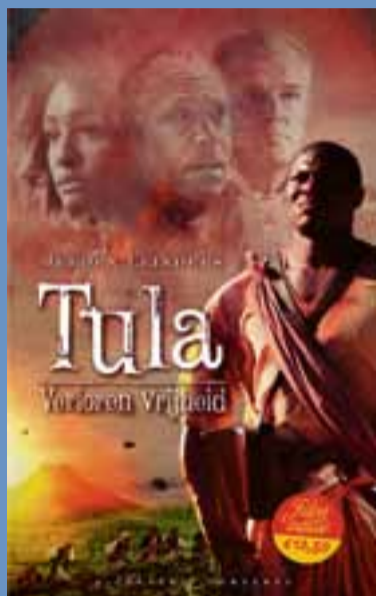
Het beroemde boek van Cynthia McLeod uit 1987 nu eindelijk verfilmd door Jean van de Velde met Gaite Jansen als Sarith en Yootha Wong-Loi-Sing als de slavin Mini-Mini in de film *Hoe duur was de suiker?* De film gaat in september in première.

Hoe duur was de suiker? filmeditie, 304 pagina's met 8 pagina's filmfoto's, ISBN 978 90 5429 348 4, nu slechts € 12,50

Mini Mini (Yootha Wong-Loi-Sing) en vSarith (Gaite Jansen) schuilen voor de regen.

Tula

Tula wilde de slavernijopstand op Curaçao in 1795 geweldloos leiden. Dat is het verhaal in de film *Tula* van auteur en regisseur Jeroen Leinders, met in de hoofdrollen o.a. Danny Glover, Jeroen Krabbé, Derek de Lint, Natalie Simpson en Jeroen Willems.

Tula - Verloren vrijheid filmeditie, 204 pagina's met 12 pagina's filmfoto's, ISBN 978 90 5429 354 5, nu slechts € 12,50.

Danny Glover speelt Shinishi in *Tula*.

uitgeverij **Conserve**

Voor meer info raadpleeg onze website: www.conserve.nl

BOEIEND. SCHOKKEND. INDRUKWEKKEND. ABSOLUTE AANRADER.

HET AUTHENTIEKE VERSLAG VAN EEN GEWAAGDE ONTSNAPPING UIT AUSCHWITZ

Ik ontsnapte uit Auschwitz

Rudolf Vrba

In de morgen van 7 april 1944 klinken sirenes door kamp Auschwitz. Het eerste teken dat er twee gevangenen ontsnapt zijn. Op 25 april 1944 doen de vluchtelingen verslag aan de vrije wereld. Het woord 'Auschwitz' krijgt een onheilspellende betekenis. *Ik ontsnapte uit Auschwitz* is het persoonlijke verslag van Rudolf Vrba's kampervaringen en het verhaal van zijn gewaagde ontsnapping.

Rudolf Vrba (1924-2006) is een van de vijf Joden die uit Auschwitz wisten te ontsnappen. Na de oorlog getuigde hij bij vele processen tegen de nazi's.

Lezersreacties op Bol.com:

'Boek van het jaar' - 'Nog nooit zo'n indrukwekkend boek gelezen' - 'Schokkend' - 'Schitterend boek' - 'Boeiend vanaf de eerste bladzijde' - 'In één keer uitgelezen' - 'Nog weken in je gedachten'

Paperback, 448 pagina's

Prijs **10,-**

ISBN 9789059779365

nARTure BY GUMBS

De tentoonstelling nARTure is een mix van verschillende kunstdisciplines verbonden door het thema 'natuur'. Shari Lee Gumbs maakte de selectie speciaal voor Kasteel Groeneveld.

2 juni 2013 t/m 1 september 2013

Kasteel Groeneveld
Groeneveld 2, 3744 ML Baarn
Openstelling zondag 2 juni 2013
Ontvangst 13.30 uur, 14.00 uur Openingswoord door Jan Hartholt van Kasteel Groeneveld. Gijsbert Kruithof draagt poëzie voor geïnspireerd op de werken van Basile Marée. Dj DoubleJ verzorgt de muzikale omlistung. Graag aanmelden of je komt naar de opening bij: reserveringsbureau@mineleni.nl

openingstijden di-zo van 11.00-17.00 uur
toegang euro 5,-
65+ en CJP-ers euro 4,-
kinderen van 4-12 jaar euro 2,50
of gratis voor museumkaarthouders en vrienden van Stichting Groeneveld

Deelnemende kunstenaars/ vormgevers:
Anne Meijer | Pieter van der Veen/BOUW | Basile Marée | Monique Polman | Lammers + Lammers | Sarah Sixsmith | Lotte de Raadt | Elke van den Berg | Karin Bos | Doke Melman | Eddy Stolk | Studio doorbraak | Meria Bakker | Daphne Zuilhof | Decodel | Lies Arts | Sigrid Leerink | Eva Spierenburg (Galerie Sanaa) | Marian Delsing | Aafke Bennema | Katja Eftting | Lenneke van der Goot | Judith van Vliet | Twinklebird | Annelien van Kempen | Birgit Verwer | Esther Derckx | Frank Halmans | Liesel Swart (DHTA) | Alexander L. Khorikian (DHTA) | Janine van den Bosch (DHTA) | Carlien Oudes | Uashmama | Werner Neumann | Sem Design | keilief

BESPREKING

De helden van de Tour

Al vele jaren wordt de Tour de France geplaagd door dopingschandalen. Iedereen is schuldig, iedereen heeft gebruikt. Maar het publiek heeft het al die jaren gepikt – want, laten we wel wezen: elke wielrenliefhebber weet ‘het’ al tientallen jaren lang. De echte wielrenliefhebber was er nooit zo mee bezig en keek vol passie naar de sport. Wielrenjournalisten inclusief, dat zijn even fanatieke liefhebbers met, toevallig, een pen of microfoon in hun hand.

giftigd zijn door doping maar vooral het wielrennen in het verdomhoekje staat. Niettemin probeert iedereen er nu een zo schoon mogelijke sport van te maken en wielhelden weer wielhelden te laten zijn. De offers zijn groot: wielrenners worden voor jaren geschorst en zelfs de alom geliefde recordhouder werd van zijn voetstuk gesmeten nadat zijn gestroomlijnde dopingprogramma wereldkundig werd. Het doel is een sport die weer door iedereen gewaardeerd wordt. *De helden van de Tour*

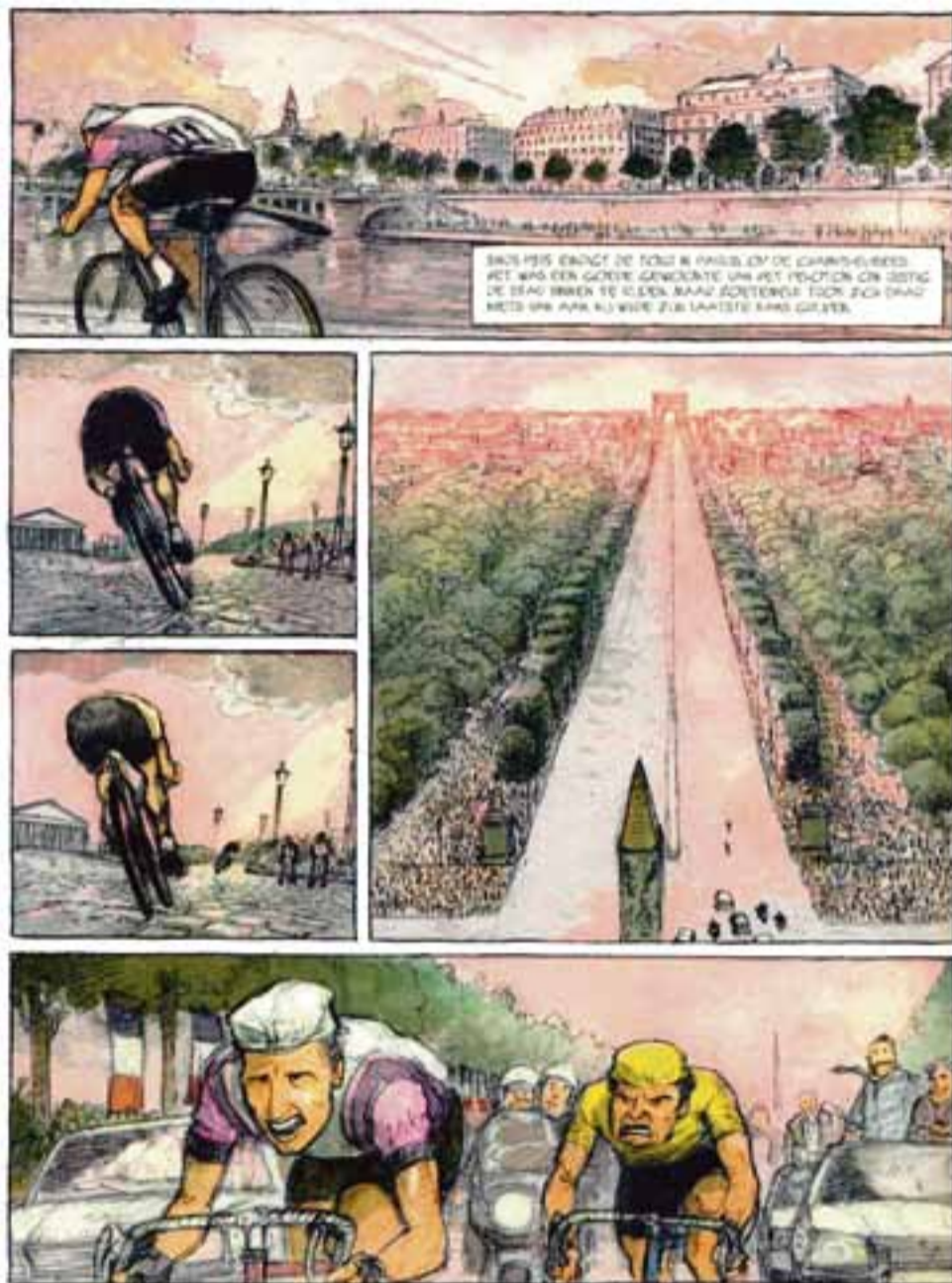
De verantwoordiging die vanaf de jaren negentig steeds feller wordt, is dan ook enigszins misplaatst. Niet in de laatste plaats omdat ook andere sporten ver-

doet een dappere poging om de vermaarde winnaars van de bekendste wielervedstrijd ter wereld weer positief te benaderen. We volgen de Tour vanaf de

allereerste editie van ‘cette idée folle’, dat zotte plan om op 1 juli 1903 op een fiets te stappen om vervolgens heel Frankrijk door te fietsen. Jaar na jaar groeit het evenement. In de illustraties is met kleur- en claire obscure-effecten de veranderende tijdsgeest duidelijk weergegeven.

Tragedies zoals de dood van enkele wielrenners krijgen ook een plaats. De Tour zou alleen voor de wereldoorlogen stoppen. Want verder wacht de Tour, zoals bekend, op niemand.

JAN CLEIJNE, HELDEN VAN DE TOUR, UITGEVERIJ OOG & BLIK, ISBN 978 90 549 2380 0 (€ 19,90)

UITGELICHT

Te lui voor 3D

Ridder Bauknecht is de nieuwe absurdische creatie van striptekenaar Jeroom.

Te lui voor 3D bestaat uit een reeks korte stripverhaaltjes van telkens één pagina vol anachronismen, aforismen, melige grappen en andere absurde wendingen. Er loopt zelfs een driedimensionale ridder in de verhalen rond, maar Ridder Bauknecht is er zelf te

lui voor. Het uitgangspunt is dan wel de middeleeuwen, Jeroom trekt een breed register open die je gegarandeerd de slappe lach bezorgen. Wat te denken van de handelaar in slechte scenario's, een ladyboy met grote borstimplantaten, het wereldkampioenschap homo's fistficken, een aangespoelde zeemeermin en de vergadering voor slecht getekende stripfiguren? **JEROOM, RIDDER BAUKNECHT, TE LUI VOOR 3D, UITGEVERIJ DE HARMONIE, ISBN 978 90 761 6860 9 (€ 19,95)**

COLUMN

De live cartoonist

Laatst was ik *live* cartoonist bij een lezing over beeldtaal, een onderwerp waar ik mij nauw bij betrokken voel. Als ik enthousiast ben over een onderwerp heb ik de irritante neiging om mee te discussiëren en extra informatie te verschaffen. Door mijn enthousiasme vergeet ik dat ik iemand constant onderbreek en uit een flow haal. Op deze manier heb ik trouwens vele filosofielessen verstoord, maar dat terzijde. Ik was blij dat ik achter in de zaal bij de andere tekenaars kwam te zitten en mijn input kwijt kon in het maken van beeld. Toch hoopte er iets in mij op, een neiging mijn mening te delen. Tijdens de lezing werd constant gesproken over beeld en tekst als twee verschillende elementen. Later ontstond er een discussie over welke beter of oprechter zou zijn.

Ik, striptekenaar, de artiest die deze twee elementen als één behandelt – ik kon niet anders dan mij genegeerd voelen. Aan het eind had de neiging zijn hoogtepunt bereikt. Ik kon niet de zaal uitlopen zonder iets gezegd te hebben. De lezing werd al afgesloten, maar ik stond op en riep dat ik nog wat toe wilde voegen. ‘Jullie praten over beeld en taal als twee aparte elementen, terwijl ze samen meer kunnen vertellen dan één van hen op zichzelf!’ Voor ik door kon gaan met het spuien van kennis en gedachten over het onderwerp ging ik snel weer zitten. Uit de zaal kwam een HEAR HEAR als reactie. Met een tevreden gevoel kon ik de zaal verlaten. Ik was gehoord! Ik was begrepen.

ABE BORST

Romans

voor lange **zomerse dagen**

‘Een écht
feelgood
boek!’

Margriet

Feelgood
met een
knipoog

‘Haar meesterlijke pen is
overtuigend en romantisch’

Sunday Times

www.thehouseofbooks.com
the house of books

HALLO LEESCLUB!

De *Boekenkrant* stelt elke maand een nieuw boek en zijn schrijver/schrijfster aan u voor. Hierbij geven wij ook een stelling en een aantal vragen. Deze zijn om met nog meer gevoel en betrokkenheid van het boek te kunnen genieten. Alleen of samen, in de leesclub!

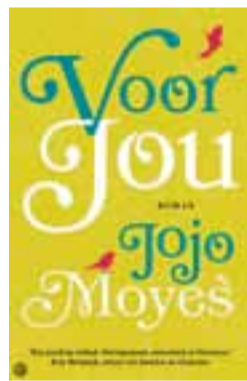
DOSSIER

Voor jou

Ontmoet Lou en Will, in hun eigen, kleine wereldje.

Lou koos voor haar kleine wereldje. Ze woont nog altijd thuis en werkt in een café in de buurt. Ze heeft wat met Patrick, fijne jongen die prima bij haar past. Nee, hij is niet de liefde van haar leven, dat weet ze ook wel. Maar ach.

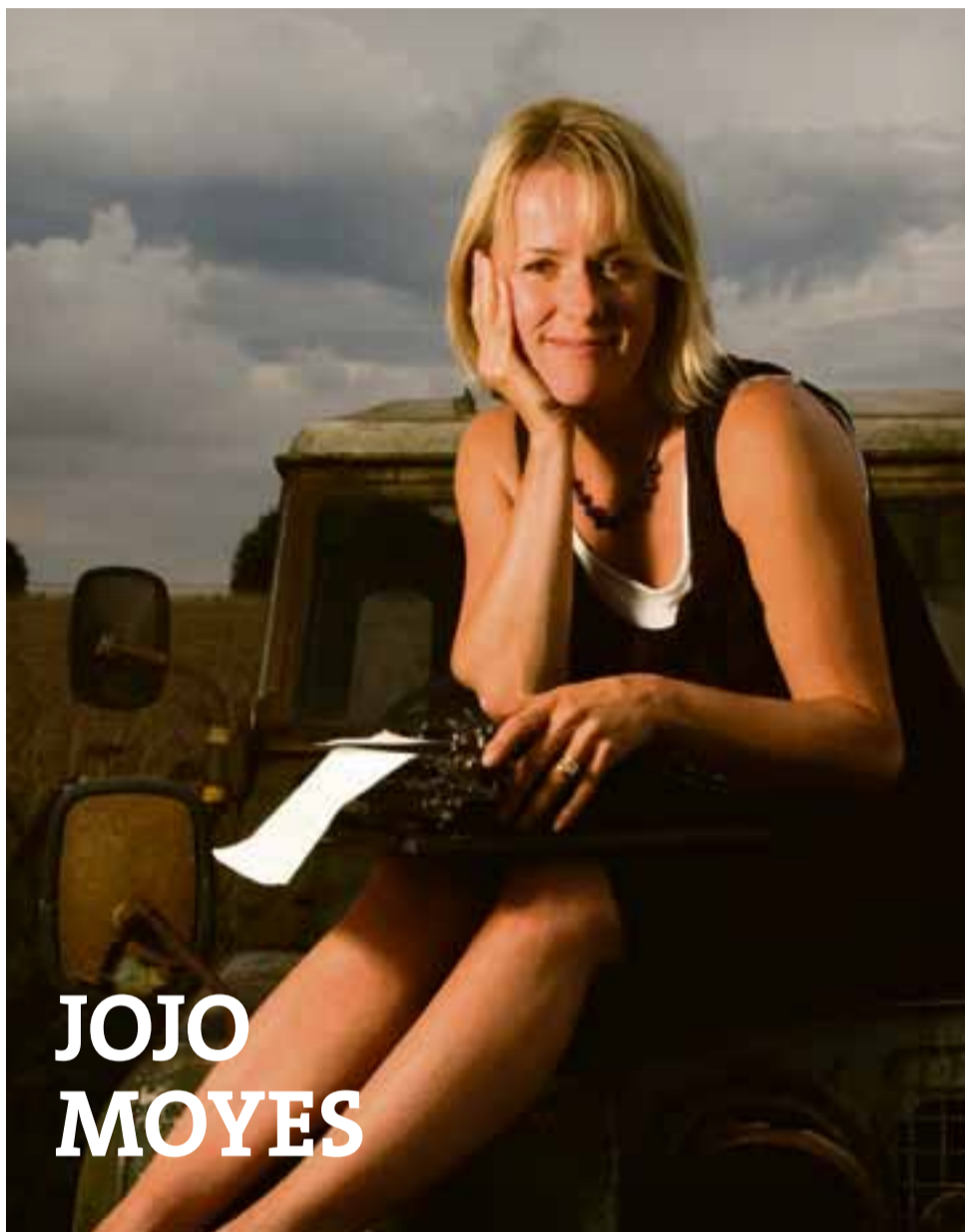
Will koos niet voor zijn kleine wereldje. Hij had een groot leven, met vakanties, werk, een pracht van een vriendin, maar door een ongeval raakte hij verlamd. Alles beneden zijn nek doet het niet meer. Hij heeft onophoudelijk pijn en is de gekte en de wanhoop nabij. Eigenlijk is er volgens hem nog maar een uitweg... en zodra hij dat denkt, staat Lou op de stoep. Ze is ingehuurd om voor Will te zorgen. De twee tegenpolen beginnen knetterend en ruziënd. Maar ze leren elkaar gaandeweg beter kennen. Lou ziet Wills werkelijke situatie in. En zijn doodswens. En dan komt het mooiste in haar naar boven en laat ze Will zien wat

het leven volgens haar waard is om te leven.

Het lukt. Wills wereld verandert. Maar: niet alléén Wills wereld verandert...

JOJO MOYES, VOOR JOU, UITGEVERIJ DE KERN, ISBN 978 90 325 1382 5 (€ 18,95)

LEESCLUBVRAGEN

Voor ons

- Als Lou en Will elkaar voor het eerst ontmoeten, is Will nogal gemeen tegen Lou. Wat was je eerste indruk van Will? En is die in de loop van het boek veranderd?
- Aan het begin van het verhaal is Lou 26 en nog nooit weggeweest van huis. Ze woont nog bij haar ouders, werkt in het dorp, en heeft geen ambitie haar wereld te vergroten. Wat voor indruk maakte ze op jou? Kon je je verplaatsen in haar manier van kijken naar de wereld? En hoe denk je over haar nu je het hele boek gelezen hebt?
- Lou vindt Camilla, Wills moeder, in eerste instantie een koude, harteloze vrouw. Was jij dat met haar eens? Waarom wel/niet? En nu je het hele verhaal gelezen hebt, is daardoor je mening over Camilla veranderd?
- Nathan speelt een grote rol in Wills leven als zijn dagelijkse verpleger en vriend. Hoe belangrijk is Nathans rol in het boek? Wat voor positie neemt hij in tussen Will en Lou, en tussen Will en zijn ouders?
- Lou's familie speelt een grote rol in haar leven. Denk je dat Lou de baan als Wills verzorger zou hebben aangenomen als haar familiesituatie anders was geweest? En denk je dat ze de baan volgehouden had? Welke invloed heeft haar familie gehad op haar besluit naar Zwitserland te gaan?

OVERTUIG ONS

WIN EEN BOEK

Vertelt u ons per e-mail waarom juist u *Voor jou* van Jojo Moyes zou willen ontvangen. Voor de meest overtuigende inzending reiken we een exemplaar van de roman uit. Mail uw inzending naar redactie@boekenkrant.com o.v.v. Jojo Moyes.

SCHRIJF ONS

WIJ ZIJN BENIEUWD NAAR UW MENING!

De *Boekenkrant* verzamelt maandelijks leesclubervaringen over het centrale boek. Leest u binnenkort *Voor jou* van Jojo Moyes? Bespreekt u het boek in een leesclub? Stuur ons uw bevindingen toe! Vorige maand besteedden we aandacht

aan *Het familieportret* van Jenna Blum. Las uw leesclub *Het familieportret*, of leest u het boek binnenkort alsnog? Vertel ons uw mening over het boek! Gebruik de leesclubvragen direct of als inspiratie.

Stuur uw reactie voor 31 augustus naar redactie@boekenkrant.com

- Denk je dat Lou's leven er anders uit zou zien als ze Will niet ontmoet had? In hoeverre heeft Will invloed gehad op haar relaties met haar ouders, zus en Patrick? Denk je dat ze zonder Will in haar leven dezelfde keuzes gemaakt zou hebben?
- Zowel Lou als Will hebben een keerpunt in hun leven gehad. Voor Lou was dat de avond in het doolhof, voor Will was dat het ongeluk. Hoe zou je hun reacties op die gebeurtenissen omschrijven? En als je hun reacties vergelijkt, wat zijn dan de overeenkomsten en de verschillen?

UITNODIGING

15 september: Groeneveld-festival

Op zondag 15 september is het weer tijd voor het jaarlijkse Groeneveldfestival. Van 11.00 tot 17.00 vinden tal van activiteiten plaats in en rond het Baarnse kasteel. De *Boekenkrant* zal hier uiteraard weer aanwezig zijn om een Sociëteit Literair te verzorgen. Weten wat het programma wordt? Houd de websites www.boekenkrant.com en www.kasteelgroeneveld.nl goed in te gaten! Later in het najaar volgt de laatste Sociëteit Literair van 2013. Datum en gasten volgen zo spoedig mogelijk.

INZENDINGEN

MAAK KANS OP EEN LEUK BOEKENPAKKET!

De *Boekenkrant* wil meer doen voor de leesclubs. Daarom komen wij graag met u in contact. Beantwoordt de volgende vragen en maak kans op een leuk boekenpakket of op een *meet & greet* met een echte schrijver!

Hoeveel deelnemers telt uw leesclub? Hoe vaak komt u samen? In welke plaats komt u samen? Wat is uw laatst gelezen boek? Stuur uw antwoorden met uw naam en adres naar redactie@boekenkrant.com.

HALLO BOEKHANDEL!

De Boekenkrant stelt elke maand enkele boekhandelaren aan u voor. Waarschijnlijk kent u ze. Dankzij hen leest u immers de Boekenkrant – en heel veel goede boeken!

BOEKHANDELS DIE DE BOEKENKRANT VERSPREIDEN

Alblasserdam

Boekhandel de Krekel
dekrekel.nl

Alkmaar

Boekhandel Feijn
feijn.nl

Boekhandel Het Keerpunt
boekhandelhetkeerpunt.nl

Boekhandel
Van der Meulen's
vandermeulensboekhandel.nl

Alphen a/d Rijn

Boekhandel Haasbeek
haasbeek-libris.nl

Amersfoort

De Algemene Boekhandel
algemeneboekhandel.nl

Amstelveen

Boekhandel Venstra
www.venstra.nl

Amsterdam

Helden en Boeven
Kinderboeken
heldenboeven.nl

De Nieuwe Boekhandel
denieuweboekhandel.nl

Boekhandel Mulder
boekhandelmulder.nl

Almelo

Boekhandel Broekhuis
boekhandelbroekhuis.nl

Apeldoorn

Nawijn & Polak Boekverkopers
nawijn-polak.nl

Arnhem

De Arnhemse
Kinderboekwinkel
lezenisleuk.nl

Assen

Boekhandel Iwema
iwema.nl

Baarn

Boekhandel Den Boer
denboer.nl

Beilen

Boekhandel Het Logboek
hetlogboek.org

Bergen NH

Eerste Bergensche Boekhandel
eerstebergenscheboek-handel.nl

Bilthoven

Bilthovense Boekhandel
bilthovenseboekhandel.nl

Bleiswijk

Boekhandel Muilenburg
boekhandelmuilenburg.nl

Bloemendaal

Boekhandel Bloemendaal
boekhandelbloemendaal.nl

Boxtel

Boekhandel Elckerlijc
elckerlijc.nl

Brugge

De Reyghere Boekhandel
dereyghere.be

Castricum

Scholte boek-en
kantoorboekhandel
boekhandelscholte.nl

Den Haag

Boekhandel Van Stockum
vanstockum.nl

Deventer

Boekhandel Praamstra
www.boekhandelpraamstra.nl

Doorn

Boekhandel Binkhorst
binkhorstboekverkopers.nl

The Readshop Doorn
Readshop.nl/vestigingen/doorn

Dronen

Voster Boek & Kantoor
voster.nl

Druuten

Boekhandel Maas & Waal
boekhandelmaasenaar.nl

Emmeloord

Boekhandel Marsman
marsman.nl

Emmen

Plantage Vermeer
vermeer.plantage.nl

Enkhuizen

Smit en Co Boek- en
Kantoorboekhandel
kantoorboekhandel-
smitenco.nl

Enschede

Boekhandel Broekhuis
boekhandelbroekhuis.nl

Etten-Leur

Plantage Etten-Leur
plantage-ettenleur.nl

Exloo

Geerts Warenhuis
geertswarenhuis.nl

Franeker

Boekhandel Wever
boekhandelwever.nl

Groningen

Boekhandel Wolters
boekhandelwolters.nl

Haarlem

Boekhandel Gillissen & Co
boekhandelgillissen.nl

Boekhandel H. de Vries Boeken
devriesboeken.nl

Bruna Haarlem

Bruna.nl

Haren GN

Boomker Boeken
boomker.nl

Harlingen

Boekhandel Wever
boekhandelwever.nl

Heemskerk

Bruna Heemskerk
Bruna.nl

Heemstede

Boekhandel Blokker
boekhandelblokker.nl

Heerhugowaard

Bruna Middenwaard
bruna.nl

Heerlen

Bij Het Raethuys
bijhetraethuys.nl

Heeze

Boek- en Kantoorboekhandel
Lektura
lektura.nl

Helmond

De Roij & Boschman Boeken
www.deruijboschman.nl

Hengelo

Boekhandel Broekhuis
boekhandelbroekhuis.nl

Hoewelaken

De Hoewelakense Boekhandel
hoevelakenseboekhandel.nl

Holtten

Heusinkveld – Holtten
meerdaneenboekhandel.nl

Hoorn

Hoornse Boekhandel
hoornseboekhandel.nl

Houten

Boekhandel Wijs
boekwijs.nl

Kerkrade

Boekhandel Leeskunst
leeskunst.nl

Krimpen aan den IJssel

Boekhandel De Korf
boekhandeldekorf.nl

Laren

Larense Boekhandel
larenseboekhandel.nl

Leiden

Boekhandel Cazemier
boekhandelcazemier.nl

Lochem

Boekhandel Lovink
boekhandellovink.nl

Maassluis

Boekhandel Het Keizerrijk
hetkeizerrijk.nl

Meppel

Boekhandel Barth
boekhandelbarth.nl

Middelburg

De Drvkery
de-drvkery.nl

Mijdrecht

Boekhandel Mondria
boekhandelmondria.nl

Monnickendam

Nimo Boek
nimoboek.nl

Nieuwegein

Boekhandel Manschot
boekhandelmanschot.nl

Nijkerk

Boekhandel Roodbeen
www.boekhandelroodbeen.nl

Nijmegen

De Nijmeegse
Kinderboekwinkel
lezenisleuk.nl

Roelants [in LUX]
roelants.nl

Nuenen

Boekhandel van de Moosdijk
moosdijk.com

Purmerend

Boekhandel het Leesteken
www.leesteken.nl

Boekhandel Van den Hoorn
vandenhoorn@zonnet.nl

Puttershoek

Marjan Houtman
Lezen en Schrijven
marjanhoutman.nl

Roosendaal

Boekhandel De Boekenwurm
deboekenwurm.info

Rotterdam

Boekhandel Maximus
maximushillegersberg.nl

Scheveningen

Boekhandel Scheveningen
boekhandelscheveningen.nl

Schiedam

Boekhandel J.S. van Leeuwen
boekhandelvanleeuwen.nl

Sittard

Deeder Boek- en
Kantoorvakhandel
deeder.nl

Boekhandel Krings
boekhandelkrings.nl

Soest

Boekhandel Van de Ven
boekhandelvandenven.nl

Steenwijk

Steenwijk's Boekhuys
boekwinkel.com

Utrecht

Boekhandel Libris Utrecht
boekhandellibrisutrecht.nl

Uden

Boekhandel Bert van der
Heijden
boekhandelbertvanderheijden.nl

Veenendaal

Boekhandel van Kooten
boekhandelvankooten.nl

Veghel

Bek Boeken
bekboeken.nl

Velp GLD

Boekhandel Jansen
& de Feijter
eenpassievoorboeken.nl

Venlo

Boekhandel Koops
koopthetbijkooops.nl

Venray

Boek- en kantoorvakhandel
van den munckhof
boekhandelvandenray.nl

Wormerveer

Pasman Boek & Hobby
pasmanboekenhobby.nl

Zeist

Groenveld Boeken
groenveldboeken@planet.nl

Zeist

Boekhandel Kramer
& Van Doorn
kramerenvandoorn.nl

Zwolle

Waanders Boekverkopers
waandersboekverkopers.nl

Staat uw naam niet op de lijst, of heeft u aanpassingen? Geef het door via info@boekenkrant.com

WELKOM BIJ...

...De Nieuwe Boekhandel in Amsterdam! Folco de Jong stuurde ons deze foto's toe.

TIP VAN BOEKHANDELAAR

Jacco Schmitt van boekhandel Bij het Raethuys in Heerlen tipt de volgende vijf boeken:

David Mitchell, *Wolkenatlas*.

Zes verhalen, geschreven in de stijl van zes verschillende genres die zich allemaal in een ander tijdvak afspelen, vanaf de negentiende eeuw tot de ondergang van de aarde in de toekomst. De meest veelzijdige én complete roman dat de afgelopen twintig jaar is geschreven.

Griet op de Beeck, *Vele hemels boven de zevende*. Een meeslepend en ontroerend debuut van de Vlaamse schrijfster Griet op de Beeck. Ze schept vijf sprekende en levensechte personages die hun dromen proberen na te jagen, maar het moeten doen met hetgeen het leven ze biedt. Met onderwerpen die in andermans handen al snel sentimenteel worden, maar hier echt blijven in rauwheid.

Renske de Greef, *En je ziet nog eens wat*. Na de middelbare school hebben veel jongeren de droom om iets goed te doen voor de medemens in Afrika. In deze – op eigen ervaringen gebaseerde – roman beschrijft De Greef op humoristische en – soms – pijnlijk eerlijke wijze hoe het er werkelijk aan toegaat in de wereld van vrijwilligerswerk

Michail Boelgakov, *De meester en Margarita*. De duivel bezoekt Rusland en in Moskou wordt een schrijver opgesloten in een gesticht om een roman die nog niet eens voltooid en gepubliceerd is. Een mooi geschreven en kritisch verhaal over macht van een totalitair regime op het individu. Een klassiek boek met universele thema's en symboliek die ook nog bij herlezing actueel zijn.

Claire Messud, *De kinderen van de keizer*. Een hedendaagse zedenschets waarbij de levensveranderende gebeurtenis van 9/11 in de schaduw staat van de problemen die een viertal dertigers in Manhattan toch al ondervinden van het snelle en harde leven zelf. Wat betekenen liefde en intellectuele bevrijding in een tijd van overvloed en verveling? Een meedogenloze roman over de wereld waarin we leven.

WAAR IS MIJN BOEKHANDEL?

Kent u een boekhandel die ook op deze pagina thuishoort? Omdat het zo'n mooie winkel is met een prachtige collectie en fantastische medewerkers? Mail de plaats en de naam naar info@boekenkrant.com, o.v.v. 'waar is mijn boekhandel'.

Uw boekhandel op de Boekhandelspagina?

Wilt u dat wij speciale aandacht aan uw boekhandel schenken? Dat kan! We zetten maandelijks enkele boekhandels in het zonnetje. Stuur ons op redactie@boekenkrant.com uw evenementen toe, en uw foto's, en de boeken waar u enthousiast van wordt. Daar worden wij weer enthousiast van.

GESPLETEN PERSOONLIJKHEID

Deze schrijver heeft last van een gespleten persoonlijkheid. Welke drie zijn in dit beeld verborgen? Stuur de drie namen voor maandag 2 september 2013 naar redactie@boekenkrant.com.

DIT KUNT U WINNEN

Elza en Sarith, twee halfzussen, wonen met hun familie op een grote suikerplantage in Suriname. Het is de bloeitijd van de suikercultuur, maar ook die van de voortdurende vrees voor aanslagen door marrons.

HOE DUUR WAS DE SUIKER?
CYNTHIA MCLEOD,
UITGEVERIJ CONSERVE,
ISBN 978 90 542 9048 3 (€ 18,99)

WINNAARS

Wie waren de drie schrijvers met een gespleten persoonlijkheid? Het goede antwoord was: **Bart Moeyaert, Maarten van der Graaff, Jef Geeraerts**. Uit de vele inzendingen trokken wij **Wim Botermans**

uit **Wormer**. Wim Botermans wint een exemplaar van *Oorlogskinderen* van William Osborne.

Van harte gefeliciteerd!

ADVERTEREN?

Adverteren in de Boekenkrant? Informeer naar de mogelijkheden via info@boekenkrant.com of kijk op www.boekenkrant.com

MEDEWERKERS

Wendy Claes, Siebe Huizinga, Sanne Wolters, Roel Weerheijm, Margot Vanderstraeten, Meie Otten, Abe Borst, Sharon Hagenbeek, Wieneke van Koppen, Bram Bakker

COLOFON

COLOFON – De Boekenkrant is een uitgave van Uphill Battle boekpromotie i.s.m. de boekhandels. **Redactieadres** Uphill Battle boekpromotie, Visschersplein 160, Kamer 22, 3511 LX Utrecht, Nederland. **Telefoon** +31 30 2231718; **fax** +31 30 2145823; **e-mail** redactie@boekenkrant.com. **Redacteuren** Roel Weerheijm (hoofdredacteur), Wendy Claes, Wieneke van Koppen, Meie Otten, Sanne Wolters, Abe Borst (stripredacteur), Siebe Huizinga (redactie-adviseur) **Vormgeving en lay-out** Titus Vegter. **Concept & realisatie** Uphill Battle boekpromotie, Utrecht. **Uitgever** Jan Louwers (jan.louwers@uhb.nl). **Oplage** 21.000. **Abonnementenservice** boekenkrant@spabonneservice.nl **Informatie over adverteren?** tel. +31 30 2231718; verkoop@uhb.nl www.boekenkrant.com. De Boekenkrant thuis ontvangen? Dat kan! Meldt u aan via www.boekenkrant.com. Of vul de bon in op pagina 3. De volgende Boekenkrant verschijnt op **maandag 5 augustus 2013**.

NIEUWSBRIEF

Meld je nu aan voor de digitale Boekenkrant Nieuwsbrief op www.boekenkrant.com.

150 JAAR COUPERUS

- DEN HAAG, T/M 15-08-2013** TENTOONSTELLING 'INDIË EN DEN HAAG', OVER DE BAND VAN COUPERUS MET DE VOORMALIGE KOLONIE. HAAGS HISTORISCH MUSEUM. WWW.HAAGSHISTORISCHMUSEUM.NL
- LEIDEN, T/M 25-08-2013** TENTOONSTELLING 'COUPERUS EN DE OUDHEID', DE OUDHEID ALS LITERAIR THEMA BIJ COUPERUS. RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN. WWW.RMO.NL
- LEIDEN, T/M 15-09-2013** TENTOONSTELLING 'NIPPON: COUPERUS EN JAPAN', OVER DE JAPANESE REIS DIE COUPERUS IN 1922 MAAKTE. SIEBOLDHUIS JAPANMUSEUM. WWW.SIEBOLDHUIS.ORG
- LEEWARDEN, T/M 31-12-2013** TENTOONSTELLING 'VERWANTE ZIELEN', OVER DE VRIENDSCHAP TUSSEN LOUIS COUPERUS EN BEELDHOUWER PIER PANDER. PIER PANDER MUSEUM. WWW.PIERPANDER.NL

AGENDA

- BRUSSEL BE, T/M 24 NOVEMBER** TENTOONSTELLING 'ROBBEDOES VAN HAND TOT HAND', GESCHIEDENIS VAN EEN STRIPHELD. BELGISCH STRIPCENTRUM. WWW.STRIPMUSEUM.BE
- DEN HAAG, 5 JULI** EEN AVOND MET CYNTHIA MCLEOD EN CHIKA UNIGWE, OVER LITERATUUR EN SLAVERNIJ, N.A.V. AFRICAN FESTIVAL THE HAGUE. CENTRALE BIBLIOTHEEK. WWW.BIBLIOTHEEKDENHAAG.NL
- DEN HAAG, 9 JULI – 1 SEPTEMBER** TENTOONSTELLING 'DE BIBLIOTHEEK VAN CONSTANTIJN HUYGENS', OVER ZIJN LEVEN IN DEN HAAG EN ZIJN BOEKENVERZAMELING. MUSEUM MEERMANNOO. WWW.MEERMANNOO.NL
- GRONINGEN, 14 JULI** CULTURELE ZONDAG MET GERRIT JAN ZWIER, SCHRIJVER VAN DIVERSE ROMANS EN REISBOEKEN OVER REIZEN NAAR NOORDELIJKE GEBIEDEN. KERK VAN LEEGKERK. WWW.DECULTURELEONDERNEMING.NL
- GRONINGEN, 24-26 JULI** DICHTERS IN DE PRINSENTUIN, MET O.A. HANNEKE VAN EUKEN, ERIK LINDNER, FIEKE GOSSELAAR, JOOST OOMEN EN HÉLÈNE GELENS. PRINSENTUIN. WWW.DICHTERSINDEPRINSENTUIN.NL
- LEUVEN BE, 3-4 AUGUSTUS** M-IDZOMERFESTIVAL BELGIË, LITERAIRE TALKSHOW MET SCHRIJVERS ROB WAUMANS EN IVO VICTORIA. M-MUSEUM LEUVEN. WWW.M-IDZOMER.BE
- NIJMEGEN, 14 AUGUSTUS** ZOMERCAFÉ MET THEO ENGELEN, HOOGLERAAR GESCHIEDENIS EN SCHRIJVER VAN KINDERBOEKEN. HORTUS ARCADIE. WWW.HORTUS-ARCADIE.NL
- GENK, HASSELT, SINT-TRUIDEN BE, 14-30 AUGUSTUS** ZES KEER LITERATUUR OP MOOIE PLEKKEN. INTERVIEWS MET O.A. ILJA LEONARD PFEIJFFER EN MURAT ISIK. WWW.ZININZOMER.BE
- DRONTEN, 23-25 AUGUSTUS** BUITENKUNST RANDMEER, MULTIDISCIPLINAIR EN INTERACTIEF KUNSTENFESTIVAL IN ALLE MOGELIJKE KUNSTVORMEN. WWW.BUITENKUNSTRANDMEER.NL
- TILBURG, 25 AUGUSTUS** BOEKEN ROND HET PALEIS, TILBURGSE BOEKENMARKT. WILLEMSPLEIN – STADHUISPLEIN – KATTERUG – PALEISRING – KONINGSPLEIN. WWW.STICHTINGCOOLS.NL
- AMSTERDAM, 31 AUGUSTUS – 1 SEPTEMBER** MANUSCRIPTA, OPENING VAN HET NIEUWE BOEKENSEIZOEN TIJDENS DE UITMARKT. WWW.MANUSCRIPTA.NL

VRIENDEN EN VOLGERS

De Boekenkrant is ook actief op Twitter en Facebook! Kijk op twitter.com/boekenkrant. Intussen hebben we 9808 vrienden en volgers.

ADVERTEERDERS INDEX

4.	Podium	www.uitgeverijpodium.nl
6.	Orlando	www.uitgeverijorlando.nl
10.	Wereldbibliotheek	www.wereldbibliotheek.nl
10.	Kasteel Groeneveld	www.kasteelgroeneveld.nl
11.	Yolo-Vision	www.yolo-vision.nl
12.	LS Amsterdam	www.lsamsterdam.nl
12.	De Kern	www.dekern.nl
19.	Holland	www.uitgeverijholland.nl
20.	Wakkere Muis	www.wakkeremuis.nl
22.	Kluitman	www.kluitman.nl
24.	Prometheus	www.uitgeverijprometheus.nl
24.	Marmer	www.uitgeverijmarmer.nl
24.	Omniboek	www.omniboek.nl
25.	Lucht	www.brambakker.com
26.	Conserve	www.conserve.nl
28.	The House of Books	www.thehouseofbooks.com
32.	Harmonie	www.deharmonie.nl

Peter van Straaten

Voettocht naar de binnenlanden van het huwelijk

VAN STRAATENS beste proza over relatieperikelen
In de boekhandel € 16,90

www.deharmonie.nl

NIEUWE ROMAN
van winnaar
National Book Award
In de boekhandel € 22,50

TRANS-ATLANTISCH
Van de schrijver van *Laat de aarde draaien*
COLUM MCCANN
Winnaar National Book Award

www.deharmonie.nl

Ridder Bauknecht

TE LUI VOOR 3D

De nieuwe Jeroom!

In de boek- en stripwinkel
€ 19,95

JEROOM

www.deharmonie.nl

NU IN DE BOEKHANDEL!
€ 15

LEESTUD
CIRCUS
6 WEKEN

VAKANTIEBOEK
voor
THUISBLIJVERS

www.deharmonie.nl